

דוח תמציתי של הדירקטוריון לדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2008

בישיבת הדירקטוריון של בנק מזרחי טפחות בע"מ שהתקיימה ביום 18 באוגוסט 2008 (י"ז באב התשס"ח) הוחלט לאשר ולפרסם את דוח הדירקטוריון ואת הדוחות הכספיים המאוחדים של בנק מזרחי טפחות בע"מ והחברות המוחזקות שלו ליום 30 ביוני 2008. הדוחות הכספיים ערוכים לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

הסביבה הכללית והשפעת גורמים חיצוניים על קבוצת הבנק

התפתחויות במשק בישראל במחצית הראשונה של שנת 2008

התפתחויות ריאליות

אינדיקטורים שונים מצביעים על האטה בקצב הצמיחה בתוצר המקומי הגולמי במשק ברבעון השני של שנת 2008. זאת, בהשוואה לצמיחה ברבעון הראשון, שעל פי האומדנים המוקדמים של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, עמדה על קצב שנתי של 5.4%, בהמשך לצמיחה של 5.8% ברבעון האחרון של שנת 2007.

ברבעון הראשון גדל ייבוא הסחורות והשירותים למעט ייבוא ביטחוני, אוניות, מטוסים ויהלומים, בשיעור שנתי של 20%, בהמשך לגידול של 14.3% ברבעון האחרון של שנת 2007. בצד השימושים, חלה ברבעון הראשון עליה של 14.1% (במונחים שנתיים) בצריכה הפרטית, לאחר עליה של 3.0% בלבד ברבעון האחרון של שנת 2007. עליה זו באה לידי ביטוי בצריכה מוגברת של מוצרים בני קיימא, ובפרט כלי רכב, שהושפעה משער הדולר הנמוך. ההשקעה בנכסים קבועים צמחה בשיעור שנתי של 9.6% לאחר ירידה של 11.8% ברבעון האחרון של 2007 (ירידה שנבעה מהשקעה חריגה בסעיף אניות ומטוסים ברבעון השלישי של שנת 2007). הגידול בהשקעה התמקד בכלי תחבורה, בעוד שההשקעה במכונות וציוד ירדה. ייצוא הסחורות והשירותים גדל ברבעון הראשון בשיעור שנתי של 12.6%, לאחר גידול של 14.7% ברבעון האחרון של שנת 2007, וההוצאה לצריכה ציבורית למעט ייבוא בטחוני, ירדה ב-2.9%, לאחר עליה של 1.1% ברבעון האחרון של שנת 2007.

ברבעון השני ירד המדד המשולב בשיעור מצטבר של 0.1%, לעומת עליה של 2.4% ברבעון הראשון של השנה. מדד הייצור התעשייתי עלה בחודשים מרץ – מאי בשיעור שנתי של 6.8%, לאחר עליה של 11.9% בשלושת החודשים הקודמים. נתוני המגמה של ייצוא הסחורות מצביעים על האטה בקצב הגידול, לשיעור שנתי של 14.0% ברבעון השני, לעומת 21.0% ברבעון הראשון. מדד ייצוא השירותים של בנק ישראל ירד ברבעון השני באופן חד, בשיעור של 11.8%, לאחר עליה של 12.0% ברבעון הראשון. מדד פדיון המסחר והשירותים עלה בחודשים מרץ-מאי 2008 ב-2.1%, לאחר עליה של 1.1% בשלושת החודשים הקודמים. נתוני המגמה של סך מכירות רשתות השיווק מצביעים על עליה של 1.9% ברבעון השני, בהמשך לעליה של 0.8% ברבעון הראשון, ומכירות המזון מצביעות על ירידה של 2.4% בהמשך לירידה של 4.0% ברבעון הראשון.

שיעור הבלתי מועסקים ירד ברבעון הראשון ל-6.3%, תוך עליה בשיעור ההשתתפות בכוח העבודה, ושיקף את הצמיחה המהירה בתקופה זו. על פי נתוני המגמה, שיעור זה הוסיף לרדת במהלך הרבעון השני, ובחודש מאי 2008 עמד על 6.1%, לעומת 7.4% בחודש המקביל אשתקד.

אינפלציה ושערי חליפין

במחצית הראשונה של שנת 2008 עלה מדד המחירים לצרכן בשיעור של 2.3%, לעומת עליה של 1.0% בתקופה המקבילה אשתקד. ברבעון השני עלה המדד בשיעור של 2.2%. השינויים העיקריים שחלו מתחילת השנה היו עליות במחירי המזון, פירות וירקות, ומנגד ירידות במחירי הדיור, ההלבשה וההנעלה.

במהלך המחצית הראשונה של השנה יוסף שער החליפין של השקל מול הדולר בשיעור של 12.8%, ומול האירו בשיעור של 6.6%. שער החליפין הגיע ב-30 ליוני 2008 ל-3.352 שקלים חדשים לדולר, לעומת 3.846 שקלים חדשים לדולר ב-31 לדצמבר 2007. שער החליפין של השקל מול הדולר יוסף עד לרמה של 3.233 בסוף חודש מאי, למרות רכישות של דולרים על ידי בנק ישראל החל מחודש מרץ. בחודש יוני פוחת השקל בשיעור של 3.7%. שער החליפין מול האירו עמד ב-30 ליוני 2008 על 5.2849 שקלים חדשים לאירו, לעומת 5.659 שקלים חדשים לאירו בסוף שנת 2007.

מדיניות מוניטרית ופיסקלית

על רקע החששות להאטה בקצב צמיחת המשק והייסוסף בשער החליפין של השקל מול הדולר, הפחית בנק ישראל במהלך ארבעת החודשים הראשונים של 2008 את הריבית על מקורותיו בשני מהלכים, משיעור של 4.25% בחודש ינואר, לשיעור של 3.25% בחודש אפריל. בתגובה להתגברות הלחצים האינפלציוניים, הועלתה הריבית בחודשים יוני, יולי ואוגוסט בשלושה מהלכים, כך שריבית בנק ישראל בחודש יוני הגיעה ל-3.50%, בחודש יולי ל-3.75% ובחודש אוגוסט עמדה על 4.00%.

במחצית הראשונה של 2008 נרשם עודף של 2.7 מיליארד שקלים חדשים בתקציב הממשלה, לעומת עודף של 5.6 מיליארד שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. הוצאות הממשלה בתקופה זו היו גבוהות מהמתוכנן בתקציב, אך כך גם ההכנסות ממיסים. התפלגות ההכנסות מצביעה על מגמת ירידה בחודשים האחרונים בהכנסות ממיסים ישירים, ומנגד, על מגמת עליה בהכנסות ממיסים עקיפים.

בנייה למגורים ושוק המשכנתאות

מכירת הדירות החדשות מיוזמה פרטית ירדה במחצית הראשונה של 2008 בכ- 8% לעומת התקופה המקבילה אשתקד. ירידה זו מורגשת כמעט בכל המחוזות (למעט מחוז המרכז), ובפרט במחוזות הדרום והצפון, בהם הגיעה הירידה ל- 20% ויותר. ירידת מה בקצב המכירות מורגשת גם בדירות חדשות מיוזמה ציבורית, כאשר במחצית הראשונה של השנה נרשם קיטון במכירות של כ- 1% לעומת התקופה המקבילה אשתקד. על אף הירידה במכירות הדירות החדשות, מספר העסקאות הכולל בדירות מגורים (חדשות ויד שנייה) בשליש הראשון של שנת 2008 היה גבוה מזה שבתקופה המקבילה אשתקד.

על פי האומדנים מוקדמים של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, חלה עליה של 5.1% בהיקף ההשקעה בבנייה למגורים ברבעון הראשון של שנת 2008 לעומת הרבעון הקודם, וזאת בהמשך לעליה של 2.9% בשנת 2007. מנגד, הקצב השנתי של התחלות הבנייה למגורים על בסיס השליש הראשון של 2008, עומד על כ- 26,000 דירות, נמוך מזה של השנים האחרונות שעמד על כ- 30,000 דירות לשנה. ירידה זו, שהתמקדה בבנייה פרטית, גרמה לכך שמלאי הדירות החדשות הלא מכורות ביוזמה פרטית, היה נמוך בסוף מאי ב- 34% לעומת החודש המקביל אשתקד והסתכם ב- 8,360 דירות בלבד.

במקביל למספרן הגבוה של כלל העסקאות לרכישת דירות, ועל רקע ירידת ריבית המשכנתאות, התגברה פעילות מתן המשכנתאות (ללא מיחזורים) בחמשת החודשים הראשונים של השנה, תוך המשך מגמת העליה בגובה ההלוואה הממוצעת. בתקופה זו ניכרת ירידה בהיקף הפיגורים ובמשקלם בתיק ההלוואות לדיוור.

שוק ההון

המחצית הראשונה של שנת 2008 התאפיינה בחולשה בשוקי ההון בעולם, שעמדו בפני אי ודאות, חשש מהאטה כלכלית גלובלית ו עליה בקצב האינפלציה (ראה להלן פרק כלכלה עולמית).

בישראל פעלו השווקים על רקע הנעשה בעולם, אך גם הייסוף בשער השקל, השינויים בריבית בנק ישראל, העליה בקצב האינפלציה ברבעון השני ומצב הלחימה בדרום הארץ. בסוף המחצית הראשונה של השנה עמדו השווקים בסימן חששות אינפלציוניים, מלווים בסימני חולשה ראשונים במשק.

שוק המניות - מדד תל אביב 25 ומדד תל אביב 100 ירדו במחצית הראשונה של השנה בכ- 16% ובכ- 20%, בהתאמה. ירידות חדות אף יותר רשמו מדדי תל-טק 15 ונדל"ן 15, שירדו בכ- 44% ובכ- 41%,

בהתאמה. מחזור המסחר היומי הממוצע במניות ובניירות ערך המירים הסתכם במחצית הראשונה של שנת 2008 בכ- 2.2 מיליארדי שקלים חדשים, גידול של כ- 4% לעומת המחזור היומי הממוצע בשנת 2007. על רקע המשבר בשווקים, ניכרה במחצית הראשונה של 2008 ירידה בהיקף ההנפקות, ובמהלכה גוייס סך של כ- 3.6 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת 15.6 מיליארדי שקלים חדשים שגוייסו במחצית המקבילה אשתקד.

במהלך התקופה שמתום המחצית הראשונה של שנת 2008 ועד למועד פרסום הדוחות הכספיים נמשכו הירידות במרבית מדדי המניות. מדד הנדל"ן בלט בירידות. מדד תל-טק עלה באופן מתון.

בשוק אגרות החוב עלו מדד אגרות החוב הכללי, מדד אגרות החוב הצמודות ומדד אגרות החוב הלא צמודות בכ- 2.9%, 5.4% ו- 2.7% בהתאמה. בסך הכול גייס הסקטור העסקי מהציבור וממשקיעים מוסדיים באמצעות אגרות חוב במחצית הראשונה של שנת 2008 סך של כ- 18.3 מיליארדי שקלים חדשים. מחזור המסחר היומי הממוצע באגרות חוב עמד על כ- 3.9 מיליארדי שקלים חדשים, גידול של כ- 18% בהשוואה למחזור המסחר היומי הממוצע בשנת 2007.

כלכלה עולמית

במחצית הראשונה של שנת 2008 נמשכה ההאטה במשק האמריקאי בעקבות משבר האשראי שפרץ במחצית השנייה של שנת 2007. עם זאת, שיעור צמיחת התוצר המקומי הגולמי ברבעון השני היה גבוה מזה שבשני הרבעונים הקודמים, ככל הנראה כתוצאה מהחזרי מס שניתנו לאזרחי ארה"ב, ושער החליפין הנמוך של הדולר, שתרם לגידול בייצוא ולקיטון בייבוא. שיעור הצמיחה עמד ברבעון השני של שנת 2008 על 1.9% במונחים שנתיים, בהשוואה לצמיחה של 0.9% ברבעון הראשון, ולצמיחה שלילית של 0.2% ברבעון האחרון של שנת 2007.

במהלך הרבעון השני של שנת 2008 המשיכו מדדי אמון הצרכנים במשק האמריקאי לרדת, על רקע העליה בשיעור האבטלה שהגיע בחודש יוני ל- 5.5% (4.6% בשנת 2007).

בגוש האירו וביפן לא הואטה הצמיחה ברבעון הראשון של שנת 2008, כאשר שיעור צמיחת התוצר המקומי הגולמי בגוש האירו עמד על 2.9%, לעומת 1.3% ברבעון האחרון של שנת 2007, ושיעור צמיחת התוצר המקומי הגולמי ביפן עמד על 4.0%, לאחר צמיחה של 2.9% ברבעון האחרון של שנת 2007. קרן המטבע הבינלאומית העלתה לאחרונה את תחזית הצמיחה העולמית לשנת 2008 ל- 4.1% (3.7% בתחזית הקודמת מאפריל 2008). התחזית לצמיחה בארצות הברית הועלתה ל- 1.3% (0.5% בתחזית הקודמת), ובגוש האירו ל- 1.7% (1.4% בתחזית הקודמת). העליות במחירי האנרגיה והמזון גרמו ללחצים אינפלציוניים במרבית המשקים בעולם: בארצות הברית עלה מדד המחירים לצרכן ב- 12 החודשים שהסתיימו ב- 30 ביוני 2008 ב- 5.0%, ואילו בגוש האירו, עלה המדד ב- 4.0% באותה תקופה. בתגובה, העלה הבנק האירופי את הריבית לחודש יולי ב- 0.25% ל- 4.25%, לאחר חודשים

רבים בהם עמדה על 4.00%. העלאות ריבית בוצעו לאחרונה, במטרה להילחם באינפלציה, גם במספר משקים מתעוררים כדוגמת הודו, ברזיל, טורקיה ומכסיקו. לאחר שהפחית את הריבית ב- 2.25% במהלך ארבעת החודשים הראשונים של השנה, עצר הבנק המרכזי בארצות הברית את תהליך הפחתת הריבית, כך שבשלושת החודשים הבאים, נותרה הריבית ללא שינוי ברמה של 2.00% לשנה.

על רקע ממדי משבר ה- "sub-prime", החשש מהפסדי אשראי נוספים, ההאטה בצמיחה בארצות הברית, העליות במדדי המחירים ובריבית במרבית המשקים, והחשש מפני ההשפעות של אלה על הכלכלה העולמית, ניכרו במחצית הראשונה של שנת 2008 ירידות במדדי המניות המובילים בעולם. מדדי הדאו ג'ונס, הנאסד"ק וה- S&P 500 ירדו במהלך המחצית בשיעורים של כ- 14%-13%. מדדי ה- FTSE 100 וה- Nikkei ירדו באותה תקופה בשיעורים של כ- 13%-12%. ירידות חדות יותר נצפו במדדי ה- CAC הצרפתי וה- DAX הגרמני, שירדו במהלך המחצית בשיעורים של 21%-20%, ובמדד ה- Dj EuroSTOXX שירד בכ- 24%. העלאות ריבית שבוצעו על ידי בנקים מרכזיים במשקים העיקריים הביאו לירידות גם בשערי אגרות החוב.

מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח הדירקטוריון, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח - 1968 (להלן: "החוק").

תוצאות הבנק בפועל, עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד או מהמשתמע ממנו. מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "אנו מאמינים", "צפוי", "חזוי", "מעריכים", "מתכוונים", "מתכננים", "מתעתד", "עשוי להשתנות" וביטויים דומים להם, בנוסף, לשמות עצם כגון: "תכנית", "יעדים", "רצון", "צריך", "יכול", "יהיה". מידע וביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר וודאות משום שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים אשר כוללים מספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה מההתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם, ובמיוחד המצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מקרו כלכליים וגיאופוליטיים; משינויים והתפתחויות בשוקי המטבע ובשוקי ההון בארץ ובעולם, מגורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים פיננסיים, משינויים באיתנות הפיננסית של לווים, מהעדפות הציבור, מחקיקה, מהוראות גורמי פיקוח, מהתנהגות המתחרים, מהיבטים הקשורים בתדמית הבנק, מהתפתחויות טכנולוגיות ומנושאי כח אדם.

אסטרטגיה עסקית

ביום 24 בדצמבר 2007 אישר דירקטוריון הבנק תוכנית חומש אסטרטגית חדשה לקבוצת הבנק לשנים 2008-2012, המבוססת על העקרונות הבאים:

- היעד הוא להציג בשנת 2012 תשואה מרווח נקי מפעולות רגילות להון עצמי ממוצע בשיעור של כ- 18%.
- בתקופת תוכנית החומש האסטרטגית יישמר יחס הלימות ההון של הבנק כולל שטרי הון מורכבים בשיעור שלא יפחת מ- 11.2%, ויחס הלימות ההון לא כולל שטרי הון מורכבים בשיעור שלא יפחת מ- 10%, בהתאם להחלטה קודמת של הדירקטוריון מחודש מאי 2007. זאת, על רקע הנוהג המקובל בבנקים בעולם לשמור על יחס הלימות הון בשיעורים העולים על דרישות המינימום של הרגולטורים, במטרה לבטא בפני מפקידים ומשקיעים את הגישה השמרנית ואת הסטנדרטים הבינלאומיים שמבקש הבנק לאמץ לעצמו, וכן לאור כוונת המפקח על הבנקים לאמץ את הוראות באזל II ולהקצות הון גם בגין סיכונים תפעוליים.
- ביום 25 בפברואר 2008 החליט דירקטוריון הבנק להנחות את הנהלת הבנק לפעול לכך, כי עד סוף שנת 2009 יחס הלימות ההון (כולל שטרי הון מורכבים) לא יפחת משיעור של 12%.
- בתקופת תוכנית החומש תישמר מדיניות חלוקת הדיבידנד שאימץ לעצמו הבנק, לפיה, בכפוף לכך שיחס ההון לרכיבי סיכון של הבנק לא יפחת מהמגבלות שקבע הדירקטוריון, יחולק בכל שנה דיבידנד בשיעור של 40% מהרווח הנקי מפעולות רגילות ו- 80% מהרווח הנקי מפעולות בלתי רגילות.

הבנק מבסס את תוכנית הצמיחה העתידית שלו על מספר מאמצים עיקריים בתחומים הבאים:

- המשך תהליך הגדלת נתח השוק של הבנק במגזר משקי הבית;
  - שמירת מעמדו כמוביל בשוק המשכנתאות;
  - שדרוג תשתיות המסחר והביצוע (חדרי העסקאות) והמשך ביסוס מעמד מוביל בתחום זה;
  - התרחבות בפעילות הבינלאומית, בדגש על תחומי הבנקאות הפרטית ותשתיות המסחר;
  - הרחבת בסיס הלקוחות העסקיים וגיבוש הצעות ערך ייחודיות ובמיוחד לעסקים קטנים ובינוניים.
- מנועי הצמיחה מכוונים להגדלת הכנסות הבנק בשיעור שנתי ממוצע של למעלה מ- 8% (אם כי לא לינארי) מול שליטה ברמת ההוצאה השנתית הממוצעת בשיעור גידול מתון של כ- 4% בלבד (שגם הוא אינו לינארי). יודגש, כי שיעורים אלו כוללים בתוכם את העלויות הכרוכות ברכישת השליטה בבנק יהב ובניית הקבוצה כולה בראיה רב מותגית.

הבנק מבסס את התוכנית האסטרטגית הרב שנתית, בין יתר הנושאים, על הטמעה של רכישת השליטה בבנק יהב, על היתרונות שעשויים לבבוע לבנק מיישום המלצות באזל II, תחומי יעוץ פנסיוני וביטוח, המשך הצמיחה האורגנית, שליטה ברמת ההוצאות והתייעלות מתמדת תוך הכנסת מרכיבים הולכים וגדלים של רכיבי תגמול משתנים מבוססי ביצועים, והמשך הרחבת פעילות אגף לתפעול עורפי תוך העברת פעילות לוגיסטיקה ותפעול מהמערך הסניפי לאגף זה, תהליך שהחל בו הבנק בתחילת 2007.

מידע זה הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד, והוא מתבסס על הנחות ועל תחזיות שונות שהיו בפני דירקטוריון הבנק, כמפורט להלן. המידע עשוי שלא להתממש, בשל שינויים העשויים לחול בגורמים משפיעים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות לעתיד בנושאים שונים הקשורים להתפתחויות הכלכליות בארץ ובעולם, ובמיוחד למצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מקרו כלכליים וגיאופוליטיים, לשוקי המטבע ושוקי ההון, לגורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים פיננסיים, להעדפות הציבור, לחקיקה, להוראות גורמי פיקוח, להתנהגות המתחרים, להיבטים הקשורים בתדמית הבנק, להתפתחויות טכנולוגיות ולנושאי כוח אדם.

ארועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק

רכישת השליטה בבנק יהב

ביום 27 במרץ 2007 חתם הבנק על מזכר עקרונות אשר לפיו ירכוש 50% מההון המונפק של בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ (להלן: "יהב") על הזכויות הנלוות לו. ביום 9 בספטמבר 2007 נחתם הסכם מפורט לרכישת המניות והזכויות כאמור על בסיס העקרונות המפורטים במזכר העקרונות. ביום 13 בנובמבר 2007 נחתמה תוספת להסכם, בה נקבעה השיטה לחישוב התמורה שישלם הבנק. ביום 10 ביולי 2008 הושלמה העסקה בתמורה לסך של 371 מיליוני שקלים חדשים, בתוספת כ-48 מיליוני שקלים חדשים בגין 50% מתוספת ההון העצמי של יהב שנוצרה כתוצאה ממכירת קופות הגמל שבשליטתו.

רכישת האחזקות בבנק יהב תואמת את האסטרטגיה העסקית של הבנק, השמה דגש, בין היתר, על פיתוח הפעילות הקמעונאית של הקבוצה. לפרטים נוספים, ראה באור 11 ב. לדוחות הכספיים.

הסכם עם ישראלכרט

ביום 13 בנובמבר 2007 חתם הבנק על מזכר עקרונות עם ישראלכרט בע"מ ויורופי (יורוקרד) ישראל בע"מ (להלן: "ישראלכרט" ו-"יורופי", בהתאמה), לפיו ינהלו הצדדים משא ומתן להחלפת הסדרי ההתקשרות הקיימים ביניהם בהסכם חדש שמטרתו הנפקת כרטיסי אשראי ממותגים "מזרחי-טפחות" וקביעת הסדרי תפעול ומתן שירותים על ידי ישראלכרט ו/או יורופי לכרטיסי חיוב שיונפקו על ידן ויופצו על ידי הבנק ללקוחותיו (להלן: "ההסכם החדש"), בתמורה להקצאה של 3.6% ממניות ישראלכרט ויורופי

לבנק. ביום 10 באפריל 2008 הודיע הבנק, כי המשא ומתן לחתימת ההסכם החדש לא השתכלל לכלל הסכם מחייב. כפועל יוצא מכך, ובהתאם למזכר העקרונות לו מחוייבים הצדדים, ימשיכו לחול בין הצדדים הסדרי ההתקשרות הקיימים לתקופה של 10 שנים שתחילתן ביום 13 בנובמבר 2007, ובידי הבנק נותרים בתמורה להסכמתו זו, 1.8% ממניות ישראלכרט ויורופיי שהוקצו לבנק ביום 19 בדצמבר 2007. כמו כן, הבנק רשאי להפיץ את הכרטיס הממותג באמצעות כל גורם אחר שיבחר. לפרטים נוספים, ראה באור 11 ד. לדוחות הכספיים.

תכנית אופציות למנהלים

ביום 19 במאי 2008 החליט דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישורה של ועדת הביקורת של הבנק ולאחר קבלת המלצתן של ועדות התגמול וההנהלה של דירקטוריון הבנק לעניין העקרונות של תכנית האופציות, לאשר תכנית אופציות ("התכנית" או "תכנית האופציות") לנושאי משרה בבנק, למנהלי סניפים, מחלקות ושלוחות וכן לעובדים אחרים בבנק ובחברות בת של הבנק.

במסגרת נימוקי המנהל הכללי של הבנק לאישור התכנית, כפי שאומצו על ידי ועדות התגמול וההנהלה, ועדת הביקורת והדירקטוריון, צוין, בין היתר, כי תכנית האופציות מהווה נדבך חשוב ומרכזי, במטרה לתמרץ את העובדים להשגת היעד של הבנק על פי תכנית החומש האסטרטגית לשנים 2008 עד 2012 (לפרטים, ראה לעיל בפרק האסטרטגיה העסקית). עוד צוין, כי נוסחת הזכאות למימוש, כמפורט בתכנית האופציות, מעניקה תמריץ ראוי לעובדים להמשיך ולכהן בבנק בשנים הבאות ויוצרת קשר ישיר בין שיעורי התשואה השנתיים של הבנק בשנים 2008 עד 2012, לבין ההטבות שהניצעים יהיו זכאים להן על פי תנאי תכנית האופציות. ביום 8 ביוני 2008 פורסם דוח מתאר לעובדים, וביום 8 ביולי 2008 הוקצו כ- 28.6 מיליון כתבי אופציות בהתאם לתכנית האופציות.

ערך ההטבה התיאורטי של כתבי האופציה שהוקצו בשלב זה, המחושב בהתאם לכללי הרישום החשבונאי בתקן חשבונאות מספר 24, מסתכם בכ-115 מיליוני שקלים חדשים (כ-133 מיליוני שקלים חדשים, כולל מס שכר).

חישוב ערך ההטבה התיאורטי הכולל של ההקצאה מתבסס בין היתר על הערכת ההנהלה באשר לתוואי שיעורי התשואה השנתיים בכל אחת מהשנים 2008-2012 עד לשיעור תשואה שנתי של 18% בשנת 2012, בהתבסס על תכנית החומש האסטרטגית של הבנק, כמפורט לעיל, ועל הערכה של הנהלת הבנק ביחס לשיעור נטישה ממוצע של הניצעים בתכנית.

ההערכה של הנהלת הבנק, כאמור לעיל, הינה בבחינת מידע צופה פני עתיד, והיא מתבססת על העובדות, הנתונים, ההנחות והתחזיות ביחס להתממשות התכנית האסטרטגית של הבנק, וכנזו היא עשויה שלא להתממש, בשל שינויים העשויים לחול בגורמים משפיעים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות לעתיד בנושאים שונים הקשורים להתפתחויות הכלכליות

בארץ ובעולם, ובמיוחד למצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מקרו כלכליים וגיאופוליטיים, לשוקי המטבע ושוקי ההון, לגורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים פיננסיים, להעדפות הציבור, לחקיקה, להוראות גורמי פיקוח, להתנהגות המתחרים, להיבטים הקשורים בתדמית הבנק, להתפתחויות טכנולוגיות ולנושאי כוח אדם.
לפרטים נוספים, ראה באור 11.ה. לדוחות הכספיים.

החלטת דירקטוריון באשר ליחס הלימות הון

ביום 25 בפברואר 2008 החליט הדירקטוריון להנחות את הנהלת הבנק לפעול לכך, כי עד סוף שנת 2009 יחס הלימות ההון (כולל שטרי הון מורכבים) לא ייפחת משיעור של 12.0%, ללא שינוי במדיניות חלוקת הדיבידנדים של הבנק. לפרטים, ראה באור 4.ב. לדוחות הכספיים.

עסקאות במניות הבנק

ביום 8 בינואר 2008 קיבל הבנק הודעה, לפיה קבוצת החברות דוד לובינסקי בע"מ, כלל החזקות עסקי ביטוח בע"מ ואפסילון בית השקעות בע"מ, הנשלטות בעקיפין על ידי אותם בעלי שליטה, מחזיקה במניות הבנק בשיעור מצטבר העולה על 5% (בעת מתן ההודעה 5.325%) מהון המניות המונפק של הבנק. עוד נמסר, כי מועד ביצוע הפעולה שבעקבותיה הפכה הקבוצה הנ"ל לבעלת עניין בבנק הינו 1 בינואר 2008, וזאת כתוצאה מצירוף אחזקות קופות גמל של בנק הפועלים שנרכשו על-ידי כלל החזקות עסקי ביטוח בע"מ.
ביום 4 במרץ 2008 קיבל הבנק הודעה, לפיה, בעקבות מכירה של מניות הבנק בבורסה, חדלה קבוצת החברות הנ"ל להיות בעלת עניין בבנק.

היתרים והסדרים הנוגעים לשליטה בבנק

למיטב ידיעת הבנק, לאחר הזרמת הון של 90 מיליון שקלים חדשים לחברת האחים עופר נכסים (1957) בע"מ, הודיע המפקח על הבנקים לבא כח עופר נכסים, במכתב מיום 6 במרץ 2008, כי לאור מאמצי קבוצת עופר למציאת פתרון קבע לאופן החזקת אמצעי השליטה, בכוונת בנק ישראל לאפשר המשך הליך ההידברות להסדרת אופן החזקה של קבוצת עופר באמצעי השליטה בבנק, לשביעות רצון הפיקוח על הבנקים, עד ליום 31 בדצמבר 2009, ובלבד שלאחר מועד זה, במידה שעדיין לא הוסדר אופן החזקה כאמור, תעמוד חברת אחים עופר נכסים (1957) בע"מ ביחס הון למקורות של לפחות 40% בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים.

ביום 11 באוגוסט 2008 קיבל הבנק מל.י. (אחזקות) בע"מ, שהינה בעלת עניין בבנק, (להלן - "לין") דיווח כדלקמן:

"בהמשך להודעתה של לין מיום 22 באפריל 2007 ולדיווח המידי שפרסם הבנק ביום 22 באפריל 2007 בעניין העברת מניות לין לידי נאמנות זרה, שהנהנה העיקרי בה ביחס למניות הבנק הינו מר איל עופר, הרינו להודיעכם כי ביום 7 באוגוסט 2008 התקבל תיקון להיתר השליטה מאת בנק ישראל המאשר את העברת המניות האמורה לנאמנות הזרה, פעולה שהושלמה ביום 8 באוגוסט 2008. לין מחזיקה בכ-

33.33% מהון המניות של אחים עופר נכסים (1957) בע"מ וב-100% מהון המניות של ל.א.ב.מ (אחזקות) בע"מ שהינן בעלות עניין בבנק. כמו כן, הרינו להודיעכם כי בעקבות העברת המניות האמורה בוצע שינוי מבנה בהחזקותיה של לין במסגרתו העבירה לין חלק מהחזקותיה הלבן בנקאיות לחברה אחרת."

מעצר ועסקת טיעון של עובד הבנק בארצות הברית

ביום 19 בדצמבר 2007 נעצר בארצות הברית עובד הבנק, שפרש בינתיים לגמלאות, בטענה, בין היתר, שהוא סייע לישיבה שמקום מושבה בארצות הברית להונות את רשויות המס וניירות ערך שם ואף הוגש נגדו ונגד אחרים כתב אישום לבית המשפט בלוס אנג'לס.

סניף הבנק בלוס אנג'לס קיבל subpoena להצגת מסמכים. מכיוון שמדובר בחקירה פלילית שעדיין מתנהלת על ידי רשויות האכיפה בארצות הברית ("רשויות האכיפה"), ה-subpoena כולל איסור מסירת מידע לאחרים, אולם, הבנק הבהיר לרשויות האכיפה כי במסגרת הדוחות הכספיים שלו יינתן גילוי נאות לעניין.

הבנק הביע את נכונותו לסייע ולשתף פעולה עם רשויות האכיפה בהתאם להוראות החוק והאמנה בין ישראל לארצות הברית. רשויות האכיפה הסכימו שהיענות של הבנק ל-subpoena תהיה בתהליך של המצאת מסמכים, שישתרע על פני מספר שבועות. הבנק המציא את המסמכים האמורים.

עוד יצוין, כי רשויות האכיפה מסרו שהבנק הוא אחד מיעדי החקירה, אך הן עדיין שוקלות את עמדתן כלפיו. על פי בדיקות שנערכו על ידי הבנק הוא לא ביצע עבירות כלשהן בישראל או בארצות הברית, ואם אמנם בוצעו עבירות כלשהן על ידי עובד הבנק, כפי שנטען בכתב האישום שהוגש נגדו, הוא עשה כך בניגוד לנוהלי הבנק ובניגוד למחויבות שלו כלפיו.

ביום 27 ביוני 2008, במסגרת הסדר טיעון, הודה עובד הבנק (שפרש בינתיים לגמלאות) בסיוע ללקוח אחד בלבד של הבנק להתחמק מתשלומי מס. כל יתר האישומים נגד עובד הבנק, ובכללם עבירות הלבנת הון, יימחקו. במסגרת הסדר הטיעון, עובד הבנק אינו קושר לפעילותו, לא את הבנק ולא מי מעובדיו. הסדר הטיעון הוגש לבית המשפט בלוס אנג'לס, וגזר הדין צפוי להינתן בחודש נובמבר 2008. הבנק דיווח למפקח על הבנקים על התפתחות האירועים שלעיל.

מכתב רשות ההגבלים העסקיים

ביום 19 במרץ 2008 התקבל מכתב מרשות ההגבלים העסקיים, לפיו, נוכח ממצאי חקירת הרשות שנערכה בחודש נובמבר 2004, בוחנת הממונה על ההגבלים העסקיים את אפשרות הפעלת סמכותה לפי החוק ולקבוע כי התקיימו הסדרים כובלים בין הבנק לבין בנק הפועלים בע"מ, בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק דיסקונט לישראל בע"מ והבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ, שעניינם העברת מידע הנוגע לעמלות. בטרם תקבל הממונה החלטה האם לעשות שימוש בסמכותה לפי החוק, ניתנה לבנק האפשרות להביא את עמדתו, בכתב, בפני הממונה.

במכתב מיום 16 ביולי 2008 הודיעה רשות ההגבלים העסקיים, כי באי כח אחד הבנקים פנו אל הרשות בחודש יולי 2008, והפנו את שימת לב הרשות להלכה חדשה, לפיה במסגרת הליך שימוע יש לציין לצד סעיפי החוק הרלוונטיים, ובנוסף לחומר העובדתי שמועבר, גם את עיקרי העובדות בגינן נשקל הליך האכיפה. בהתאם למכתב הרשות, עיקרי העובדות יועברו אל הבנקים, ובכללם הבנק, עד לראשית חודש אוגוסט הקרוב, וכפועל יוצא המועד להגשת העמדות בשימוע יידחה עד ליום 15 בספטמבר 2008.

דיבידנד

להלן פירוט הדיבידנדים שחולקו על ידי הבנק החל משנת 2006 ועד למועד פרסום דוחות כספיים אלה (בסכומים מדווחים):

תאריך תשלום	דיבידנד למניה (באגורות)	סה"כ דיבידנד ששולם (מליוני ₪)
13 בספטמבר 2006	57.00	125
19 בדצמבר 2006	91.41	200
13 ביוני 2007	90.49	200
19 בספטמבר 2007	56.46	125
19 בדצמבר 2007	33.82	75
19 בפברואר 2008	33.80	75
11 ביוני 2008	33.78	75

רווח ורווחיות

הרווח הנקי מפעולות רגילות הסתכם במחצית הראשונה של שנת 2008 ב-366 מיליוני שקלים חדשים לעומת 347 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 5.5%. רווח זה מבטא תשואה על ההון בשיעור של 13.4% במונחים שנתיים, לעומת 13.6% בתקופה המקבילה אשתקד ו-12.9% בכל שנת 2007.

ברבעון השני של שנת 2008 הסתכם הרווח הנקי מפעולות רגילות ב-186 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 184 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 1.1%.

במחצית הראשונה אשתקד נכלל רווח מפעולות בלתי רגילות בסך 230 מיליוני שקלים חדשים, מהם 23 מיליוני שקלים חדשים ברבעון השני של שנת 2007, בעיקר בגין מכירת פעילות קבוצת הבנק בקופות הגמל.

הרווח הנקי של הקבוצה במחצית הראשונה של שנת 2008 הסתכם ב-366 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 577 מיליוני שקלים חדשים (הכוללים 230 מיליון שקלים חדשים מפעולות בלתי רגילות) בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח הנקי ברבעון השני של שנת 2008 הסתכם ב-186 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 207 מיליוני שקלים חדשים (הכוללים 23 מיליון שקלים חדשים מפעולות בלתי רגילות) בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן הגורמים המרכזיים שתורמו לעליה ברווחי הקבוצה מפעולות רגילות במחצית הראשונה של שנת 2008 בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד:

- הרווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים, בנטרול הפרשה לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני של השקעות הבנק בקרנות ממונפות (ראה להלן), גדל ב-126 מיליוני שקלים חדשים, שיעור של 12.7%.
- ירידה בסך 17 מיליון שקלים חדשים בהפרשה השוטפת לחובות מסופקים בגין לווים בעייתיים. ירידה זו קוזזה במחיקה של 19 מיליוני שקלים - יתרת השקעות הבנק בקרנות ממונפות - אשר בוצעה ברבעון הראשון של 2008. בכך, הושלמה מחיקת מלוא עלות ההשקעה בקרנות ממונפות ובמכשירים החשופים במישרין או בעקיפין לשוק המשכנתאות בארצות הברית (השקעה מקורית בסך כ-157 מיליון שקלים חדשים - כ-35 מיליון דולר ארה"ב).

להלן הגורמים המרכזיים שהשפעתם מיתנה את העליה ברווחי הקבוצה מפעולות רגילות:

- עליה בסך של כ-41 מיליון שקלים חדשים בהפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות, בעקבות ביטול חוק התאומים בשל אינפלציה ותיקונים שבוצעו בחוק מס ערך מוסף. לפרטים, ראה באור 11 ו. לדוחות הכספיים.

- ירידה של 31 מיליוני שקלים חדשים בהכנסות התפעוליות והאחרות. הכנסות אלו כוללות דיבידנד בסך כ- 17 מיליוני שקלים חדשים שהתקבל בגין מניות במחצית הראשונה של שנת 2008, לעומת סך של כ- 38 מיליוני שקלים חדשים שהתקבל במחצית הראשונה אשתקד, וכן אובדן הכנסות דמי ניהול מקופות גמל בסך 22 מיליוני שקלים חדשים, עקב מכירת הפעילות בקופות הגמל. בנטרול השפעות אלו, גדלו ההכנסות התפעוליות במחצית הראשונה של שנת 2008 ב- 12 מיליוני שקלים חדשים לעומת התקופה המקבילה אשתקד.
- הוצאות השכר ברבעון השני של שנת 2008 לא גדלו בהשוואה לרבעון שלפניו. במחצית הראשונה של שנת 2008 חלה עליה בסך 28 מיליוני שקלים חדשים במשכורות ובהוצאות נלוות, בהשוואה למחצית המקבילה אשתקד, בעיקר עקב המשך הגידול הרציף בפעילות העסקית בכלל ובתחום הבנקאות הקמעונאית בפרט, תוך הגדלת מספר הלקוחות.
- על מנת לתת מענה הולם לגידול בפעילות ובמספר הלקוחות, כאמור לעיל, נעשתה בבנק עבודת מטה שבחנה בקפידה הן את נושא הפריסה הסניפית והן את התאמת מצבת כוח האדם לקצב הצמיחה בפעילות לאורך זמן. כפועל יוצא של מהלך התקינה, גייס הבנק במהלך השנה שעברה ועד תום הרבעון הראשון של 2008 כ-270 עובדים חדשים, אשר ברובם הופנו למערך הסינוף, לצורך איוש נקודות מכירה וסניפים חדשים, וכן על מנת להמשיך ולשפר את רמת השירות ויכולת השיווק בסניפים קיימים. חלק מן העובדים החדשים הוצבו במוקד הטלפוני, המהווה גורם מרכזי הן בפעילות גיוס הלקוחות והן בהיבט השירות השוטף ללקוחות ותיקים וחדשים. תהליך זה הושלם, כאמור, ברבעון הראשון של שנת 2008.
- ההוצאות התפעוליות והאחרות, מלבד הוצאות שכר, במחצית הראשונה של שנת 2007, היו נמוכות ביחס לממוצע השנתי, כך שלמעשה אין במחצית הראשונה של 2008 גידול בהוצאות אלו. במחצית הראשונה של שנת 2008, עלו ההוצאות התפעוליות מלבד הוצאות שכר ונלוות בסך של כ-24 מיליוני שקלים חדשים, בהשוואה למחצית המקבילה אשתקד.

התפתחות ההכנסות וההוצאות

הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים של הקבוצה הסתכם במחצית הראשונה של שנת 2008 ב-1,103 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 996 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-10.7%.

הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים של הקבוצה ברבעון השני של שנת 2008 הסתכם ל-554 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 529 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ-4.7%.

להלן ניתוח ההתפתחות ברכיבים העיקריים של הרווח מפעילות מימון (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי	רבעון שני		שיעור השינוי	מחצית הראשונה		
	2007	2008		2007	2008	
8.3%	492	533	8.7%	968	1,052	פעילות שוטפת
						הכנסות מגביית ריבית בגין חובות בעייתיים
	35	32		75	73	
						רווחים (הפסדים) ממימוש ומירידת ערך של אגרות חוב זמינות למכירה ואיגרות חוב למסחר, נטו (1)
	20	-		22	(5)	
						השפעת רישום חשבונאי של נגזרים לפי שווי הוגן ואחרות (2)
	(18)	(11)		(69)	(17)	
4.7%	529	554	10.7%	996	1,103	סך הכל

(1) כולל הפרשה לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני בסך 19 מיליון שקלים חדשים, של השקעות הבנק בקרנות ממונפות, שבוצעה ברבעון הראשון של שנת 2008, ובכך הושלם סכום ההפרשה למלוא עלות ההשקעה בקרנות ממונפות ובמכשירים החשופים במישרין או בעקיפין לשוק המשכנתאות בארצות הברית.

(2) השפעת הרישום החשבונאי של נגזרים לפי שווי הוגן נובעת מההבדל בין הטיפול החשבונאי במכשירים מאזניים, הנרשמים בדוח רווח והפסד על בסיס צבירה (ריבית, הפרשי הצמדה והפרשי שער בלבד), לעומת נגזרים הנמדדים לפי שוויים ההוגן.

להלן פירוט הרווח המימוני לפי מגזרי פעילות עיקריים בקבוצה (במיליוני שקלים חדשים) (1):

מגזר פעילות	מחצית ראשונה		שיעור השינוי
	2007	2008	
בנקאות קמעונאית:			
משכנתאות	176	218	23.8%
משקי בית	275	286	4.0%
עסקים קטנים	133	160	20.3%
סך הכל	584	664	13.7%
בנקאות פרטית	21	18	(14.3%)
בנקאות מסחרית	54	74	37.0%
בנקאות עסקית	224	236	5.4%
פעילות בינלאומית	73	(2) 18	(75.3%)
ניהול פיננסי	40	93	132.5%
סך הכל	996	1,103	10.7%

(1) להגדרת מגזרי הפעילות, ראה להלן בפרק מגזרי הפעילות של קבוצת הבנק.
 (2) הירידה ברווחי המגזר מפעילות מימון נובעת מהפרשה לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני בגין השקעה בקרנות ממונפות בארצות הברית (הפרשה שבוצעה ברבעון הראשון של שנת 2008, ובכך הושלם סכום ההפרשה למלוא עלות ההשקעה בקרנות ממונפות ובמכשירים החשופים במישרין או בעקיפין לשוק המשכנתאות בארצות הברית); מהוצאות בגין ירידת שווי השוק של השקעות בנגזרי אשראי החשופים בעיקר לממשלת ישראל ולממשלת ארצות הברית, אשר הקצאת ההון בגינן היא 0%; ומהשפעת הירידה בשערי החליפין.

להלן היתרות הממוצעות של הנכסים הפיננסיים במגזרי ההצמדה השונים (כולל השפעת נגזרים) (במיליוני שקלים חדשים):

מגזרי הצמדה	מחצית ראשונה		שיעור שינוי
	2007	2008	
מטבע ישראלי לא צמוד (1)	56,951	72,750	27.7 %
מטבע ישראלי צמוד למדד	38,845	39,389	1.4 %
מטבע חוץ (כולל מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ) (2)	59,861	62,587	4.6 %
סך הכל	155,657	174,726	12.3 %

(1) העליה ביתרה הממוצעת של הנכסים הפיננסיים במגזר הלא צמוד נובעת בעיקר מגידול משמעותי בנפח הפעילות במכשירים נגזרים.
 (2) פעילות מקומית ושלוחות חו"ל.

להלן פערי הריבית במגזרי ההצמדה השונים (באחוזים) (כולל השפעת נגזרים)

מחצית ראשונה		מגזרי הצמדה
2007	2008	
1.79%	1.42%	מטבע ישראלי לא צמוד
0.34%	0.39%	מטבע ישראלי צמוד למדד
(0.27%)	1.30%	מטבע חוץ (כולל מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ) (1)
0.63%	1.13%	סך הכל כולל השפעת נגזרים
1.65%	1.61%	סך הכל ללא השפעת נגזרים

(1) פעילות מקומית ושלוחות חו"ל.

בסקירת ההנהלה ניתנים בתוספת א' נתונים לגבי שיעורי ההכנסה וההוצאה בפעילות הקבוצה, ולגבי המרווח הפיננסי המיוצג על ידי פערי הריבית.

ההפרשה לחובות מסופקים בקבוצה הסתכמה במחצית הראשונה של שנת 2008 ב-96 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 113 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של כ-15.0% הנובע מירידה בהפרשות הספציפיות בגין לווים בעייתיים.

סך ההפרשות בגין חובות מסופקים ומכשירי אשראי אחרים במחצית הראשונה של 2008, גדל בכ-2 מיליוני שקלים חדשים בהשוואה למחצית המקבילה אשתקד, עקב הפרשה בסך 19 מיליוני שקלים חדשים לירידת ערך של השקעות הבנק בקרנות ממונפות בארצות הברית, אשר בוצעה ברבעון הראשון של שנת 2008, ובכך הושלם סכום ההפרשה למלוא עלות ההשקעה בקרנות ממונפות ובמכשירים החשופים במישרין או בעקיפין לשוק המשכנתאות בארצות הברית.

ברבעון השני של שנת 2008 הסתכמה ההפרשה לחובות מסופקים ב-55 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 63 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, קיטון בשיעור של כ-12.7%.

להלן פרוט התפתחות ההפרשה לחובות מסופקים (מיליוני שקלים חדשים):

מחצית ראשונה		רבעון שני	
2008	2007	2008	2007
28	4	26	3
67	115	36	62
95	119	62	65
1	(6)	(7)	(2)
96	113	55	63
0.25%	0.31%	0.28%	0.35%

הפרשה ספציפית :
 לפי עומק הפיגור (1)
 אחרת
 סך הכל הפרשה ספציפית
 הפרשה כללית ונוספת
 סך הכל
 שיעור ההפרשה לחובות מסופקים מסך
 האשראי לציבור במונחים שנתיים

(1) ההפרשה לפי עומק הפיגור כוללת את השפעת עליית מדד המחירים לצרכן בסך 12 מיליון שקלים חדשים במחצית הראשונה של שנת 2008 ו-11 מיליון שקלים חדשים ברבעון השני של השנה. ללא השפעת המדד, מסתכמת ההפרשה לפי עומק הפיגור בכ-16 מיליון שקלים חדשים במחצית הראשונה של 2008, ובכ-15 מיליון שקלים חדשים ברבעון השני של 2008.

להלן פירוט ההפרשה לחובות מסופקים לפי מגזרי פעילות עיקריים בקבוצה (במיליוני שקלים חדשים):

מגזר פעילות	מחצית ראשונה		שיעור השינוי
	2007	2008	
בנקאות קמעונאית:			
משכנתאות	6	29	-
משקי בית	15	19	
עסקים קטנים	43	26	(39.5%)
סך הכל	64	74	15.6%
בנקאות מסחרית	6	(1)	-
בנקאות עסקית	43	23	(46.5%)
פעילות בינלאומית	-	-	-
סך הכל	113	96	(15.0%)

היתרה המאזנית של ההפרשה הכללית והנוספת לחובות מסופקים בקבוצה הסתכמה ליום 30 ביוני 2008 ב-173 מיליוני שקלים חדשים בהשוואה ל-172 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2007.

הרווח מפעילות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים הסתכם במחצית הראשונה של שנת 2008 לסך של 1,007 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 883 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-14.0%.

ברבעון השני הסתכם הרווח מפעילות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים ב-499 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 466 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של כ-7.1%.

סך כל ההכנסות התפעוליות והאחרות בקבוצה במחצית הראשונה של שנת 2008 הסתכמו ל-583 מיליוני שקלים חדשים לעומת 614 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של כ-5.0%. בניטרול השפעת הכנסות מדיבידנד בסך 17 מיליון שקלים חדשים שהתקבל במחצית הראשונה של שנת 2008 בגין השקעה במניות, בהשוואה ל-38 מיליון שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, וכן אובדן הכנסות בסך 22 מיליון שקלים חדשים מדמי ניהול מקופות גמל עקב מכירת פעילותן, גדל סך ההכנסות התפעוליות והאחרות בכ-2.2%.

ברבעון השני של שנת 2008 הסתכמו ההכנסות התפעוליות והאחרות ב-300 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 286 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ-4.9%.

ההכנסות מעמלות תפעוליות בקבוצה הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2008 ב-514 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 509 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-1.0%. ברבעון השני הסתכמו ההכנסות מעמלות תפעוליות ב-258 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 256 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

הרווחים מהשקעות במניות, נטו, הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2008 ב-33 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 46 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. רווחים אלו כוללים הכנסות מדיבידנד בסך 17 מיליון שקלים חדשים שהתקבל במחצית הראשונה של שנת 2008 בגין השקעה במניות, בהשוואה ל-38 מיליון שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. ברבעון השני הסתכמו הרווחים מהשקעה במניות, נטו, ב-25 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 8 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד. הרווחים ברבעון השני של שנת 2008 כוללים כ-12 מיליוני שקלים חדשים מדיבידנד שהתקבל, בהשוואה ל-1 מיליון שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

ההכנסות האחרות בקבוצה הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2008 ב-36 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 59 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של כ-39.0%. הקיטון נובע בעיקר מאובדן הכנסות בסך 22 מיליון שקלים חדשים מדמי ניהול מקופות גמל עקב מכירת פעילותן. ברבעון השני של שנת 2008 הסתכמו ההכנסות האחרות ב-17 מיליוני שקלים חדשים לעומת 22 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, קיטון של כ-22.7%.

הוצאות התפעוליות והאחרות בקבוצה הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2008 ב-1,001 מיליוני שקלים חדשים לעומת 949 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-5.5%. ברבעון השני של שנת 2008 הסתכמו הוצאות התפעוליות והאחרות ב-500 מיליוני שקלים חדשים לעומת 482 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ-3.7%.

המשכורות והוצאות הנלוות בקבוצה הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2008 ב-615 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 587 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-4.8%. הוצאות השכר ברבעון השני של שנת 2008 לא גדלו בהשוואה לרבעון שלפניו.

הבנק ממשיך באופן רציף להגדיל את פעילותו העסקית בכלל ואת תחום הבנקאות הקמעונאית בפרט, תוך הגדלת מספר הלקוחות של הבנק.

על מנת לתת מענה הולם לגידול בפעילות ובמספר הלקוחות, כאמור לעיל, נעשתה בבנק עבודת מטה שבחנה בקפידה הן את נושא הפריסה הסינפית והן את התאמת מצבת כוח האדם לקצב הצמיחה בפעילות לאורך זמן. כפועל יוצא של מהלך התקינה, גייס הבנק במהלך השנה שעברה ועד תום הרבעון הראשון של 2008 כ-270 עובדים חדשים, אשר ברובם הופנו למערך הסינוף, לצורך איש נקודות מכירה וסיניפים חדשים, וכן על מנת להמשיך ולשפר את רמת השירות ויכולת השיווק בסניפים קיימים. חלק מן העובדים

החדשים הוצבו במוקד הטלפוני, המהווה גורם מרכזי הן בפעילות גיוס הלקוחות והן בהיבט השירות השוטף ללקוחות ותיקים וחדשים. תהליך זה הושלם, כאמור, ברבעון הראשון של שנת 2008. בנטרול השפעת עלות התרחבות הפעילות הסתכם הגידול במשכורות ובהוצאות הנלוות בכ- 2.4% בלבד. ברבעון השני של שנת 2008 הסתכמו המשכורות וההוצאות הנלוות ב-303 מיליוני שקלים חדשים לעומת 294 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ-3.1%. **הוצאות האחזקה ופחת בניינים וציוד** הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2008 ב-215 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 206 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-4.4%, בעיקר כתוצאה מעליה בהוצאות הפחת על בניינים וציוד.

ברבעון השני של שנת 2008 הסתכמו הוצאות האחזקה ופחת בניינים וציוד ב-111 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 106 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ-4.7%.

ההוצאות התפעוליות האחרות בקבוצה הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2008 ב-171 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 156 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד גידול של 9.6%. ברבעון השני של שנת 2008 הסתכמו ההוצאות התפעוליות האחרות ב-86 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 82 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ-4.9%.

כתוצאה מההתפתחויות בהכנסות ובהוצאות חלו שינויים ביחסים הפיננסיים הבאים:

שנת	במחצית הראשונה		
	2007	2008	
61.4%	64.7%	58.2%	יחס הכיסוי התפעולי ⁽¹⁾
60.3%	58.9%	59.4%	Cost-Income Ratio ⁽²⁾

- (1) סך ההכנסות התפעוליות והאחרות לסך ההוצאות התפעוליות והאחרות.
 (2) סך ההוצאות התפעוליות והאחרות לסך כלל ההכנסות התפעוליות והמימוניות לפני הפרשה לחובות מסופקים.

הרווח בקבוצה מפעולות רגילות לפני מיסים הסתכם במחצית הראשונה של שנת 2008 ב-589 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 548 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-7.5%. ברבעון השני של שנת 2008 הסתכם הרווח מפעולות רגילות לפני מיסים ב-299 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 270 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ-10.7%.

ההפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות הסתכמה במחצית הראשונה של שנת 2008 ב-223 מיליוני שקלים חדשים לעומת 201 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-10.9%. ברבעון השני של שנת 2008 הסתכמה ההפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות ב-113 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 86 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ-31.4%. הגידול בהפרשה למיסים הושפע גם מביטול חוק התאומים בשל אינפלציה ומתיקונים שבוצעו בחוק מס

ערך מוסף, אשר הביאו לעליה בסך של כ-41 מיליון שקלים חדשים בהפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות.

לפרטים בדבר השפעת ביטול חוק התיאומים, ראה באור 11 ו. לדוחות הכספיים.

הרווח הנקי מפעולות רגילות הגיע במחצית הראשונה של שנת 2008 ל-366 מיליון שקלים חדשים לעומת 347 מיליון שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-5.5%. ברבעון השני של שנת 2008 הסתכם הרווח הנקי מפעולות רגילות ב-186 מיליון שקלים חדשים, לעומת 184 מיליון שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ-1.1%.

הרווח בקבוצה מפעולות בלתי רגילות לאחר מס הסתכם במחצית הראשונה אשתקד ב-230 מיליון שקלים חדשים, וברבעון השני אשתקד ב-23 מיליון שקלים חדשים, בעיקר בגין מכירת פעילות הקבוצה בקופות הגמל.

להלן תשואת⁽¹⁾ רווחי הקבוצה והתפתחותם ביחס להון העצמי⁽²⁾ (באחוזים):

שנת	מחצית ראשונה		
	2007	2008	
2007	12.9	13.4	מפעולות רגילות
2007	17.2	13.4	רווח נקי

(1) תשואה בחישוב שנתי.

(2) התשואה ביחס להון העצמי הממוצע, הכולל את "סך כל האמצעים ההוניים", כמוצג בדיווח על שיעורי הכנסה והוצאה, בניכוי יתרה ממוצעת של זכויות בעלי מניות חיצוניים ובניכוי/ובתוספת היתרה הממוצעת של הפסדים/רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב למסחר ושל אגרות חוב זמינות למכירה.

הרווח למניה

להלן נתוני הרווח למניה (מניה רגילה בסך 0.1 ש"ח ערך נקוב) (בשקלים חדשים):

שנת	מחצית ראשונה		
	2007	2008	
2007	3.08	1.65	רווח בסיסי למניה:
2007	4.11	1.65	מפעולות רגילות
2007	4.11	1.65	מהרווח הנקי

רווח מדולל למניה:

2007	3.03	1.63	מפעולות רגילות
2007	4.04	1.63	מהרווח הנקי

התפתחות סעיפי המאזן

להלן ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים של קבוצת הבנק (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי לעומת		31 בדצמבר		30 ביוני		
2007 בדצמבר	2007 ביוני	2007	2007	2008		
2.3%	0.9%	95,317	96,648	97,499	סך כל המאזן	
4.0%	7.0%	74,320	72,285	77,310	אשראי לציבור	
(3.1%)	(5.1%)	75,290	76,845	72,928	פיקדונות הציבור	
(27.9%)	(37.7%)	6,145	7,115	4,432	ניירות ערך	
3.0%	5.3%	5,557	5,434	5,721	הון עצמי	

אשראי לציבור - משקלו של האשראי לציבור במאזן המאוחד מסך כל הנכסים הגיע ב-30 ביוני 2008 לכ-79% לעומת כ-78% בסוף שנת 2007. האשראי לציבור בקבוצה גדל בששת החודשים הראשונים של שנת 2008 בכ-3.0 מיליארדי שקלים חדשים, גידול של כ-4.0%. בניטרול השפעת היסוף בשער החליפין של השקל, גדל היקף האשראי בששת החודשים הראשונים של שנת 2008 בכ-6.0%.

להלן נתונים על היקפי האשראי לציבור לפי מגזרי הצמדה (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי באחוזים			30 ביוני		מגזר הצמדה
31 בדצמבר	30 ביוני	31 בדצמבר	2007	2008	
2007	2007	2007	2007	2008	
					מטבע ישראלי
14.4%	21.2%	27,911	26,346	31,924	לא צמוד
0.9%	2.8%	33,586	32,975	33,882	צמוד מדד
(10.3%) ⁽¹⁾	(11.3%)	12,823	12,964	11,504	מט"ח כולל צמוד מט"ח
4.0%	7.0%	74,320	72,285	77,310	סך הכל

(1) ללא השפעת הייסוף בשער החליפין של השקל, גידול של 0.8%.

להלן נתונים על היקפי האשראי לציבור לפי מגזרי פעילות (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי לעומת		31 בדצמבר		30 ביוני		מגזר פעילות
31 בדצמבר	30 ביוני	2007	2007	2008	2008	
2007	2007	2007	2007	2008	2008	מגזר פעילות
						בנקאות קמעונאית:
7.5%	10.4%	35,795	34,862	38,488		משכנתאות
6.8%	13.2%	7,808	7,368	8,342		משקי בית
(2.4%)	(2.7%)	4,806	4,820	4,692		עסקים קטנים
6.4%	9.5%	48,409	47,050	51,522		סך הכל
3.1%	17.9%	4,087	3,573	4,214		בנקאות מסחרית
(1.6%)	(5.5%)	17,412	18,135	17,134		בנקאות עסקית
0.6%	25.9%	4,412	3,527	4,440		פעילות בינלאומית
4.0%	6.9%	74,320	72,285	77,310		סך הכל

להלן פירוט סיכון האשראי הכולל בגין חובות בעייתיים בקבוצה (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר		30 ביוני		
2007	2007	2008	2008	
934	917	907	907	חובות שאינם נושאים הכנסה
185	342	203	203	חובות שאורגנו מחדש
2	2	3	3	חובות המיועדים לארגון מחדש
1,027	1,136	1,019	1,019	חובות בפיגור זמני
615	621	578	578	מזה: בגין הלוואות לדיור
1,582	1,822	1,759	1,759	חובות בהשגחה מיוחדת
				מזה: חובות בגינם קיימת הפרשה
120	123	98	98	ספציפית
				מזה: אשראי לדיור שבגיננו קיימת הפרשה
670	683	641	641	לפי עומק הפיגור
3,730	4,219	3,891	3,891	סך אשראי מאזני ללווים בעייתיים
616	673	693	693	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין לווים בעייתיים
4,346	4,892	4,584	4,584	סיכון אשראי כולל בגין לווים בעייתיים

ניירות ערך - יתרת ההשקעה בניירות ערך ירדה בסוף המחצית הראשונה של שנת 2008 בכ- 27.9% (לעומת 31 בדצמבר 2007) עקב מימוש השקעות בניירות ערך במסגרת ניהול הנכסים וההתחייבויות.

להלן התפלגות תיק ניירות הערך של הקבוצה לפי מגזרי הצמדה (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור שינוי לעומת		31 בדצמבר		30 ביוני		
31 בדצמבר	30 ביוני	2007	2007	2007	2008	מגזר הצמדה
2007	2007					
						מטבע ישראלי
(79.2%)	(84.6%)	1,742	2,352	363		לא צמוד
(30.9%)	(14.4%)	1,207	974	834		צמוד מדד
						מטבע חוץ
1.1%	(16.8%)	2,797	3,399	2,828		(כולל צמוד מטבע חוץ)
2%	4.4%	399	390	407		פריטים לא כספיים
(27.9%)	(37.7%)	6,145	7,115	4,432		סך הכל

להלן התפלגות יתרת השקעות הקבוצה בניירות ערך לפי סוגי המנפיקים ליום 30 ביוני 2008 (במיליוני שקלים חדשים):

עלות מופחתת	רווחים שטרם מומשו	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן (סכום במאזן)	
				ניירות ערך זמינים למכירה:
2,587	4	17	2,574	איגרות חוב של ממשלת ישראל
16	-	-	16	איגרות חוב של ממשלות זרות
1,217	-	34	1,183	איגרות חוב של בנקים
128	-	5	123	איגרות חוב של חברות
145	-	45	100	איגרות חוב מגובות נכסים
355	52	-	407	מניות של אחרים
4,448	56	101	4,403	סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה
				ניירות ערך למסחר:
29	-	-	29	אגרות חוב של ממשלת ישראל
4,477	56	101	4,432	סך הכל ניירות ערך

פיקדונות הציבור - משקלם של פיקדונות הציבור מסך המאזן המאוחד הגיע ביום 30 ביוני 2008 לכ-75% לעומת כ-79% בסוף שנת 2007.

במהלך ששת החודשים הראשונים של שנת 2008 קטן היקף פיקדונות הציבור בקבוצת הבנק, בסך של כ-2.4 מיליארדי שקלים חדשים, קיטון של כ-3.1%. בניטרול השפעת הייסוף בשער החליפין של השקל, הסתכם הקיטון בסך פיקדונות הציבור בכ-0.3%.

להלן התפלגות פיקדונות הציבור לפי מגזרי הצמדה (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי לעומת		31 בדצמבר		30 ביוני		
31 בדצמבר	30 ביוני	2007	2007	2007	2008	מגזר הצמדה
2007	2007					
						מטבע ישראלי
(2.3%)	(5.1%)	36,125	37,221	35,306		לא צמוד
2.2%	1.1%	20,020	20,238	20,452		צמוד מדד
⁽¹⁾ (10.3%)	(11.4%)	19,145	19,386	17,170		מט"ח כולל צמוד מט"ח
(3.1%)	(5.1%)	75,290	76,845	72,928		סך הכל

(1) ללא השפעת הייסוף בשער החליפין של השקל, גידול של 1.1%.

להלן נתונים על התפלגות פיקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי לעומת		31 בדצמבר		יתרה ליום 30 ביוני		
31 בדצמבר	30 ביוני	2007	2007	2007	2008	מגזר פעילות
2007	2007					
						בנקאות קמעונאית:
4.1%	3.5%	30,731	30,918	31,996		משקי בית
2.7%	20.4%	11,106	9,471	11,402		עסקים קטנים
3.7%	7.5%	41,837	40,389	43,398		סך הכל
(3.5%)	(13.3%)	2,204	2,451	2,126		בנקאות פרטית
(18.3%)	2.2%	2,432	1,946	1,988		בנקאות מסחרית
1.4%	(15.4%)	10,753	12,891	10,903		בנקאות עסקית
(5.0%)	(3.8%)	⁽¹⁾ 5,481	5,408	5,204		פעילות בינלאומית
(26.0%)	(32.4%)	⁽¹⁾ 12,583	13,760	9,309		ניהול פיננסי
(3.1%)	(5.1%)	75,290	76,845	72,928		סך הכל

(1) סווג מחדש.

הון עצמי

על פי כללי המדידה שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים ביחס לניירות ערך זמינים למכירה, נזקפת ההתאמה של ניירות ערך אלה לשוויים ההוגן, במישרין להון העצמי. השינוי בקרן ההון בששת החודשים הראשונים של שנת 2008 בניכוי המס המתייחס, הסתכם בקיטון של כ-51 מיליוני שקלים חדשים. ביתרת ההון העצמי ליום 30 ביוני 2008 נכללה קרן הון שלילית בסך של כ-24 מיליוני שקלים חדשים הנובעת מהתאמת ניירות ערך זמינים למכירה לשוויים ההוגן, לאחר המס המתייחס.

יחס ההון העצמי לסך המאזן בקבוצה ביום 30 ביוני 2008 הגיע ל-5.87% לעומת 5.83% בסוף שנת 2007.

יחס הון לרכיבי סיכון

בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים מחוייב תאגיד בנקאי לשמור על יחס הון מזערי כולל, שלא יפחת משיעור של 9% מהסיכום המשוקלל של רכיבי הסיכון בנכסיו המאזניים ובסעיפים החוץ מאזניים, כאשר אופן החישוב של סך ההון ושל סך רכיבי הסיכון מפורט בהוראות המפקח.

להלן התפתחות יחס ההון לרכיבי סיכון בקבוצה:

	30 ביוני 2008	31 בדצמבר 2007
יחס ההון הראשוני לרכיבי סיכון	6.74%	6.69%
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	11.55%	11.33%
יחס ההון המזערי הנדרש על פי הוראות המפקח על הבנקים	9.00%	9.00%

יחס ההון לרכיבי סיכון מביא בחשבון גם את דרישת הלימות ההון בגין סיכונים שוק בהתאם להוראה 341 - הלימות הון בגין סיכונים שוק, אשר השפעתה על יחס ההון ליום 30 ביוני 2008 היא כ-0.29%.

היתרה של שטרי ההון המורכבים וכתבי ההתחייבויות הנדחים לצורך יחס הון בקבוצה, ליום 30 ביוני 2008, מסתכמת ב-3,966 מיליוני שקלים חדשים, בהשוואה ל-3,710 מיליוני שקלים חדשים בסוף שנת 2007. סכומים אלו כוללים שטרי הון מורכבים הרשומים למסחר בסך של כ-1,110 מיליוני שקלים חדשים.

חברות מוחזקות עיקריות

תרומת החברות המוחזקות לרווח הנקי מפעולות רגילות הגיעה במחצית הראשונה של שנת 2008 ל- 24 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 43 מיליוני שקלים חדשים במחצית המקבילה אשתקד.

בנק אדנים למשכנתאות בע"מ (להלן: בנק אדנים)

בנק אדנים הינו חברה פרטית בבעלות מלאה של הבנק. תרומת בנק אדנים לרווח הנקי של הקבוצה במחצית הראשונה של שנת 2008 הסתכמה בכ- 13.4 מיליוני שקלים חדשים, לעומת כ- 12.8 מיליוני שקלים חדשים במחצית המקבילה אשתקד. תשואת הרווח הנקי על ההון (הון ממוצע, כהגדרתו בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים) הגיעה במחצית הראשונה של שנת 2008 ל- 9.1% לעומת תשואה של 9.6% במחצית המקבילה אשתקד. סך המאזן של בנק אדנים ליום 30 ביוני 2008 הסתכם ל- 4,320 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 4,038 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2007. יתרת האשראי לציבור ליום 30 ביוני 2008 הסתכמה לכ- 4,228 מיליוני שקלים חדשים, לעומת כ- 3,933 מיליוני שקלים חדשים בסוף שנת 2007.

טפחות סוכנות לביטוח (1989) בע"מ (להלן: טפחות ביטוח)

טפחות ביטוח היא סוכנות ביטוח בבעלות מלאה של הבנק, העוסקת בניהול פוליסות ביטוחי החיים ופוליסות ביטוחי הנכסים של לקוחות המבצעים משכנתאות בבנק.

תרומתה של טפחות ביטוח לרווח הנקי של הקבוצה במחצית הראשונה של שנת 2008 הסתכמה בכ- 20.4 מיליוני שקלים חדשים, לעומת כ- 20.2 מיליוני שקלים חדשים במחצית המקבילה אשתקד. תשואת הרווח הנקי על ההון העצמי הגיעה במחצית הראשונה של שנת 2008 לכ- 13.4% לעומת תשואה של כ- 15.4% במחצית המקבילה אשתקד.

יונייטד מזרחי בנק (שוויץ) לימיטד

יונייטד מזרחי בנק (שוויץ) לימיטד (להלן: "בנק המזרחי שווייץ") מתמחה בשירותי בנקאות פרטית בינלאומית. הבנק בשוויץ מוחזק באמצעות חברה בת בבעלות מלאה של הבנק, UMOHC B.V.

הרווח הנקי של בנק המזרחי שוויץ הסתכם במחצית הראשונה של 2008 בכ- 1.7 מיליוני פרנקים שווייצרים, לעומת כ- 1.4 מיליוני פרנקים שווייצרים בתקופה המקבילה אשתקד.

סך המאזן של בנק המזרחי שוויץ ליום 30 ביוני 2008 הסתכם בכ- 114 מיליוני פרנקים שווייצרים, לעומת 141 מיליוני פרנקים שווייצרים בסוף שנת 2007.

יתרת האשראי לציבור ליום 30 ביוני 2008 הסתכמה לכ- 72 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת כ- 86 מיליוני פרנקים שוויצרים בסוף שנת 2007, בעוד שיתרת הפקדונות בבנקים ליום 30 ביוני 2008 הסתכמה לכ- 24 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת כ- 35 מיליוני פרנקים שוויצרים בסוף שנת 2007. יתרת פקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2008 הסתכמה לכ- 27 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת כ- 35 מיליוני פרנקים שוויצרים בסוף שנת 2007, בעוד שיתרת הפקדונות מבנקים ליום 30 ביוני 2008 הסתכמה לכ- 39 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת כ- 59 מיליוני פרנקים שוויצרים בסוף שנת 2007. נתונים אלה אינם כוללים סעיפים חוץ מאזניים, כגון פיקדונות בנאמנות (FIDUCIARY) ותיקי ניירות ערך של לקוחות, המהווים מרכיבים עיקריים בפעילותו העסקית של הבנק בשוויץ.

תרומת מזרחי להחזקות בינלאומיות בע"מ (ב.ו.הולנד), המחזיקה בבנק המזרחי שוויץ, לרווח הנקי של הקבוצה במחצית הראשונה של שנת 2008, הסתכמה בהפסד של 10.9 מיליוני שקלים חדשים, לעומת רווח בסך 6.8 מיליוני שקלים חדשים במחצית המקבילה אשתקד. ללא השפעת השינויים בשערי החליפין הסתכמה תרומת החברה לרווח הנקי של הקבוצה במחצית הראשונה של השנה ברווח של 6.6 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 6.5 מיליוני שקלים חדשים במחצית המקבילה אשתקד.

השקעות בתאגידים ריאליים

בבנק יחידה, המטפלת במעקב אחר השקעות נוסטרו בתאגידים ריאליים, ובין היתר בוחנת את ערך ההשקעות באופן שוטף. כ- 81% מההשקעות הן סחירות, ומוצגות בהתאם לערכי השוק שלהן. יתר ההשקעות מוצגות בהתאם לעלותן או בהתאם לשוויין המאזני. במקרים של ירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני, נרשמת הפרשה לירידת ערך בספרי הבנק.

השקעות הבנק בתאגידים ריאליים הסתכמו ליום 30 ביוני 2008 לסך של 365 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 410 מיליוני שקלים חדשים בסוף שנת 2007.

השקעות אלו כוללות השקעות סחירות בסך 294 מיליוני שקלים חדשים המוצגות בתיק הזמין למכירה (345 מיליוני שקלים חדשים לסוף שנת 2007), מהן סך של 281 מיליוני שקלים חדשים (322 מיליוני שקלים חדשים לסוף שנת 2007) המהווה את שווי השוק של מניות ששועבדו בגין חבות של לקוח מסויים, אשר בהתאם למכתב הפקוח על הבנקים סווגו לסעיף ניירות ערך.

הכנסות הבנק נטו מדיבידנד ומרווחי הון מתאגידים ריאליים, לאחר הפרשה לירידת ערך, הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2008 בסך של כ- 31 מיליוני שקלים חדשים, לעומת כ- 45 מיליוני שקלים בתקופה המקבילה אשתקד.

מידע כספי לגבי מגזרי הפעילות

מגזרי הפעילות של קבוצת הבנק

הבנק מנהל את פעילותו בשבעה מגזרי פעילות עיקריים, הנבדלים ביניהם במאפייני הלקוחות וסוגי השרותים הבנקאיים הנדרשים להם וביחידה הארגונית האחראית לטיפול בכל אחד מהמגזרים. הגדרת מגזרי הפעילות מבוססת על המבנה הארגוני של הבנק, כמפורט להלן. הפעילות בשבעת מגזרי הפעילות כוללת את כל תחומי הפעילות הבנקאית, לרבות מתן שירותים פיננסיים בסיסיים (הלוואות ופיקדונות), פעילות בניירות ערך עבור לקוחות, פעילות במכשירים נגזרים וכן שירותים בנקאיים ייחודיים המיועדים לענות על צרכים בתחומי פעילות מוגדרים. הפעילות במגזרים השונים מתבצעת באמצעות סניפי הבנק, חדר העסקאות, המוקדים העסקיים, יחידות המטה בבנק והחברות הבנות בארץ ובחוץ לארץ.

מגזרי הפעילות של הבנק הם:

מגזר משקי הבית - באחריות החטיבה הקמעונאית, במסגרתה ניתנים ללקוחות המגזר - משקי הבית, שרותי בנקאות ומוצרים פיננסיים מתאימים, לרבות בתחום המשכנתאות.

מגזר עסקים קטנים - באחריות החטיבה הקמעונאית. ללקוחות המגזר - עסקים קטנים, ניתנים שרותי בנקאות ומוצרים פיננסיים, לרבות שרותי בנקאות מסחרית בהתאם לצורכיהם.

בנקאות פרטית - באחריות החטיבה הקמעונאית. במגזר זה נכללים לקוחות בעלי עושר פיננסי גבוה, להם מציע הבנק נגישות לשירותים ומוצרים ייחודיים בתחומי הפעילות בשוק ההון, הייעוץ וניהול ההשקעות.

בנקאות מסחרית - באחריות החטיבה לבנקאות עסקית, הכוללת בין היתר את סקטור עסקים, סקטור בניה ונדל"ן וסקטור תאגידי, המחלקים ביניהם את הטיפול בלקוחות העסקיים בהתאם להיקף חבותם, לגודלם ולאופי פעילותם. מגזר הבנקאות המסחרית כולל פעילות מול חברות פרטיות וציבוריות בגודל בינוני (Middle Market) ובהיקף בינוני של חבות, תוך פיזור גבוה בין ענפי המשק השונים.

בנקאות עסקית - במסגרת מגזר זה מטפלת החטיבה העסקית במכלול השירותים הבנקאיים והפיננסיים לחברות מהגדולות במשק, במגוון ענפי המשק, ובהיקפי חבות גבוהים באופן יחסי. במסגרת מגזר זה נכללת גם קבוצת השירותים הבנקאיים ללקוחות גדולים בתחום הבניה והנדל"ן.

הפעילות הבינלאומית - הפעילות במגזר כוללת את הפעילות הבינלאומית בשלוחות הבנק בחוץ לארץ, ואת הפעילות מול לקוחות תושבי חוץ במרכזי הבנקאות לתיירים בירושלים ובתל אביב. הפעילות הבינלאומית מוצגת כיום בנפרד. לכשתשתלב הפעילות הבינלאומית במערכת המדידה, במהלך שנת 2008, יפוצלו תוצאות הפעילות הבינלאומית בין המגזרים השונים.

ניהול פיננסי - הפעילות במגזר זה כוללת, בין היתר, את ניהול תיק הנוסטרו, ניהול החשיפות לסיכוני שוק, ניהול הנזילות ופעילות חדר העסקאות בשוקי הכספים וההון. המגזר באחריות החטיבה הפיננסית, למעט השקעות בתאגידים ריאליים אשר באחריות החטיבה העסקית.

המוצרים העיקריים המוצעים במסגרת מגזרי הפעילות השונים של הבנק הם:

- **בנקאות ופיננסים** - מכלול השירותים הבנקאיים המוצעים ללקוחות פרטיים ולתאגידים, לרבות ניהול חשבונות עו"ש וחח"ד, העמדת אשראי וערבויות לסוגיהם, קבלת פיקדונות, פעילות סחר חוץ (יבוא, יצוא, אשראי דוקומנטרי וכדומה), פעילות במכשירים נגזרים, לרבות מסחר במטבעות ובריבית ועוד.
- **שוק ההון** - פעילות בניירות ערך עבור לקוחות בבורסות בארץ ובעולם, שירותי תפעול לקופות גמל (ניהול קופות גמל וקרנות נאמנות עד למכירתן), המשמשות אחד מאפיקי ההשקעה ללקוחות הבנק.
- **כרטיסי אשראי** - מכלול המוצרים הפיננסיים והשירותים הבנקאיים הניתנים בקשר עם כרטיסי האשראי המונפקים ללקוחות הבנק על ידי חברות כרטיסי האשראי בארץ.
- **משכנתאות** - הלוואות לדיור המובטחות במשכון דירת מגורים, הן מכספי הבנק והן במסגרת תכניות הסיוע הממשלתיות.
- **בניה ונדל"ן** - פעילות בנקאית מול חברות בתחום הנדל"ן, וכן שירותים בנקאיים ייחודיים בתחום הנדל"ן, לרבות מימון הקמת פרויקטים של נדל"ן בשיטת הליווי הסגור.

במהלך שנת 2007 הופעלה בבנק מערכת חדשה למדידת רווחיות, המודדת את תוצאות פעילות הבנק ומפלחת את יתרות הנכסים וההתחייבויות החל מרמת העסקה הבודדת, דרך רמות ההיררכיה השונות במבנה הארגוני, ועד לרמת הארגון כולו. באמצעות המערכת החדשה מנתחת הנהלת הבנק את תוצאות הפעילות על פי חתכים ארגוניים ובהתאם למוצרים השונים אותם מציע הבנק ללקוחותיו. הרווח מיוחס במערכת ללקוחות ולמוצרים, אשר מפולחים בהתאם למבנה הארגוני של הבנק.

על מנת לנתח את תוצאות פעילות הבנק על פי חיתוכים רלוונטיים, שויכו הלקוחות במערכת ליחידות הארגוניות האחראיות על הטיפול בהם. הנתונים המוצגים להלן לפי מגזרי פעילות מבוססים על המבנה הארגוני של הבנק, על שיוך הלקוחות ליחידות השונות ומכאן למגזרי הפעילות, ועל ייחוס התוצאות והיתרות ללקוחות ולמגזרים במערכת החדשה.

לפרטים נוספים, בין היתר בדבר אופן החלוקה למגזרי פעילות ובדבר העקרונות על פיהם מיוחסות היתרות, ההכנסות והוצאות ללקוחות במערכת, ראה באור 30 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007.

יצוין, כי הרווח מפעילות מימון מחיצוניים בגין מכשירים נגזרים מחושב על פי שינויים בשווי ההוגן של הנגזרים. בפעילות במכשירים נגזרים מול לקוחות, תמחור העסקאות (הן בעסקאות עתידיות על פי היוון, והן באופציות על פי מודל בלק אנד שולס) מבוסס על מרווחים בין עקום הריבית המשמש את הבנק לעסקאות בהן הוא הצד המוכר, לבין העקום המשמש כאשר הבנק הצד הקונה. מרווח זה מיוחס ללקוחות, ולמגזרי הפעילות שאליהם משויכת הפעילות של לקוחות אלו. השינויים בשווי ההוגן, מעבר לרווחיות מהמרווח הפיננסי הגלום בנגזרים, נכללים במגזר הניהול הפיננסי.

בבאור 10 לדוחות הכספיים מוצג דיווח של התוצאות העסקיות של קבוצת הבנק על פי מגזרי הפעילות.

להלן תמצית התוצאות הכספיות של מגזרי הפעילות (במיליוני שקלים חדשים, בסכומים מדווחים).

רווחיות

התשואה להון (באחוזים)		רווח נקי		רווח נקי מפעולות רגילות		
במחצית הראשונה		במחצית הראשונה		במחצית הראשונה		
2007	2008	(1) 2007	2008	(1) 2007	2008	
						משקי בית:
16.0	14.2	130	136	130	136	משכנתאות
82.8	15.8	159	38	38	38	אחר
-	-	68	14	16	14	בנקאות פרטית
41.0	18.0	56	29	17	29	עסקים קטנים
12.6	20.1	16	26	15	26	בנקאות מסחרית
13.6	13.4	111	112	106	112	בנקאות עסקית
23.5	(5.4)	24	(7)	24	(7)	פעילות בינלאומית
3.9	6.3	13	18	1	18	ניהול פיננסי
23.1	13.4	577	366	347	366	סך הכל

(1) סווג מחדש.

להלן תוצאות פעילות קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות

תוצאות מגזר משקי הבית

לששה חדשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2007 (1)					לששה חדשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2008				
בנקאות	כרטיסי שוק	ההון	משכנתאות	סך הכל	בנקאות	כרטיסי שוק	ההון	משכנתאות	סך הכל
ופיננסים	אשראי	ההון	משכנתאות	סך הכל	ופיננסים	אשראי	ההון	משכנתאות	סך הכל
במיליוני שקלים חדשים					במיליוני שקלים חדשים				
רווח (הפסד) מפעילות מימון									
לפני הפרשה לחובות מסופקים:									
740	915	11	7	(193)	1,163	1,432	7	7	(283)
(289)	(739)	-	(5)	455	(659)	(1,214)	-	(5)	560
מחיצוניים									
בינמגזרי									
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים									
451	176	11	2	262	504	218	7	2	277
297	131	48	39	79	310	131	43	43	93
הכנסות תפעוליות ואחרות									
748	307	59	41	341	814	349	50	45	370
סך ההכנסות									
21	6	-	-	15	48	29	-	-	19
הפרשה לחובות מסופקים הוצאות תפעוליות ואחרות									
508	94	20	13	381	535	101	18	26	390
(48)	-	-	(2)	(46)	(49)	-	-	(3)	(46)
מחיצוניים									
בינמגזרי									
460	94	20	11	335	486	101	18	23	344
סך הכל הוצאות תפעוליות ואחרות									
רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים									
267	207	39	30	(9)	280	219	32	22	7
הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות									
99	77	15	11	(4)	106	83	12	8	3
רווח (הפסד) מפעולות רגילות לאחר מיסים									
168	130	24	19	(5)	174	136	20	14	4
רווח, מפעולות בלתי רגילות לאחר מס									
121	-	121	-	-	-	-	-	-	-
289	130	145	19	(5)	174	136	20	14	4
רווח (הפסד) נקי									
28.9%					14.5%				
תשואה להון									
41,494	34,187	-	1,111	6,196	45,403	37,465	-	1,271	6,667
32,385	3,280	-	-	29,105	35,371	3,684	-	-	31,687
31,978	25,227	-	-	6,751	36,962	29,476	-	-	7,486
19,723	-	19,723	-	-	15,231	-	15,231	-	-
42,230	34,862	-	1,235	6,133	46,830	38,488	-	1,522	6,820
30,918	-	-	-	30,918	31,996	-	-	-	31,996
יתרה ממוצעת של נכסים									
יתרה ממוצעת של התחייבויות									
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון									
יתרה ממוצעת של ניירות ערך									
אשראי לציבור (יתרת סוף)									
פיקדונות הציבור (יתרת סוף)									
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול									
16,949	16,779	-	-	170	16,793	16,621	-	-	172
מרכיבי הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:									
248	141	11	-	96	280	168	7	-	105
מרווח מפעילות מתן אשראי									
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות									
173	10	-	-	163	184	14	-	-	170
אחר									
30	25	-	2	3	40	36	-	2	2
451	176	11	2	262	504	218	7	2	277
סך הכל									

(1) סווג מחדש.

תרומת מגזר משקי הבית לרווחי הקבוצה מפעולות רגילות במחצית הראשונה של שנת 2008 גדלה בשיעור של 3.6% לעומת התרומה בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח מפעולות בלתי רגילות, בסך 121 מיליון שקלים חדשים, הינו בגין חלקו של המגזר ברווח ההון ממכירות פעילות קבוצת הבנק בקופות הגמל במחצית הראשונה של שנת 2007.

הרווח מפעילות מימון גדל בשיעור של 11.8%, בעיקר בגין פעילות המשכנתאות. הגידול ברווח מפעילות מימון במשכנתאות הושפע גם מהפרשי הצמדה על יתרת אשראי שקיימת בגינו הפרשה לחובות מסופקים, שכנגדם קיימת השפעה דומה בהפרשה לחובות מסופקים, כאמור להלן. ההכנסות התפעוליות והאחרות עלו בכ-4.4% כתוצאה מגידול של 17.7% בבנקאות ופיננסים, בעיקר גידול בהכנסות מעמלות.

מנגד, גדלה ההפרשה לחובות מסופקים בסך 27 מיליון שקלים חדשים, בעיקר בגין עליה בסך 23 מיליון שקלים חדשים בהפרשה לפי עומק הפיגור בפעילות המשכנתאות. הגידול בהפרשה לפי עומק הפיגור הושפע מעליית מדד המחירים לצרכן, שגרמה לעליה של כ-12 מיליון שקלים חדשים בהפרשה.

בנוסף, הושפעה תרומת המגזר לרווח מהגדלת הוצאות התפעוליות, בעיקר עבור גיוס עובדים חדשים לתגבור מערך הסניפים ולמוקדים הטלפוניים, כמפורט לעיל בניתוח הוצאות השכר, ומגידול בהפרשה למיסים, כתוצאה מביטול חוק התיאומים.

תוצאות מגזר משקי הבית

לשלושה חדשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2007 (1)					לשלושה חדשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2008					
בנקאות כרטיסי שוק ופיננסים אשראי ההון במיליוני שקלים חדשים					בנקאות כרטיסי שוק ופיננסים אשראי ההון במיליוני שקלים חדשים					
										רווח (הפסד) מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:
484	612	5	4	(137)	872	1,013	3	3	(147)	מחיצוניים
(255)	(527)	-	(2)	274	(606)	(893)	-	(2)	289	בינמגזרי
										רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
229	85	5	2	137	266	120	3	1	142	הכנסות תפעוליות ואחרות
150	66	26	23	35	154	66	21	25	42	סך ההכנסות
379	151	31	25	172	420	186	24	26	184	הפרשה לחובות מסופקים
5	2	-	-	3	36	27	-	-	9	הוצאות תפעוליות ואחרות
256	47	9	8	192	266	52	7	13	194	מחיצוניים
(22)	-	-	(1)	(21)	(25)	-	-	(1)	(24)	בינמגזרי
234	47	9	7	171	241	52	7	12	170	סך הכל הוצאות תפעוליות ואחרות
140	102	22	18	(2)	143	107	17	14	5	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
46	34	8	6	(2)	53	40	6	5	2	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
94	68	14	12	-	90	67	11	9	3	רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים
9	-	9	-	-	-	-	-	-	-	רווח, מפעולות בלתי רגילות לאחר מס
103	68	23	12	-	90	67	11	9	3	רווח נקי
20.5%					15.1%					תשואה להון
										מרכיבי הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:
128	72	5	-	51	144	81	3	-	60	מרווח מפעילות מתן אשראי
91	5	-	-	86	95	13	-	-	82	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
10	8	-	2	-	27	26	-	1	-	אחר
229	85	5	2	137	266	120	3	1	142	סך הכל

(1) סווג מחדש.

להלן היקפי מתן המשכנתאות במגזר:

היקפי ביצוע (במיליוני שקלים חדשים)			
מחצית ראשונה			
שיעור שינוי	2007	2008	
			משכנתאות שבוצעו (לדירור ולכל מטרות)
40.2%	3,404	4,773	מכספי הבנק
			מכספי האוצר:
(7.8%)	370	341	הלוואות מוכוונות
24.4%	78	97	הלוואות עומדות ומענקים
(96.8%)	28	1	ניהול עבור אחרים
34.3%	3,880	5,212	סך הכל הלוואות חדשות
16.3%	523	608	הלוואות שמוחזרו
32.2%	4,403	5,820	סך הכל ביצועים
20.5%	16,781	20,213	מספר לווים (כולל מיחזורים)

לפרטים בדבר הסכמים בין הבנק לבין המדינה באשר למתן הלוואות לזכאים, ראה באור 11.ג. לדוחות הכספיים.

תוצאות מגזר בנקאות פרטית

לששה חדשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2007 (1)			לששה חדשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2008			
סך הכל	שוק ההון	בנקאות ופיננסים	סך הכל	שוק ההון	בנקאות ופיננסים	
במיליוני שקלים חדשים			במיליוני שקלים חדשים			
						רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:
(43)	-	(43)	(86)	-	(86)	מחיצוניים
64	-	64	104	-	104	בינמגזרי
						רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
21	-	21	18	-	18	הכנסות תפעוליות ואחרות
8	6	2	10	8	2	סך ההכנסות
29	6	23	28	8	20	הוצאות תפעוליות ואחרות
						מחיצוניים
3	-	3	5	-	5	בינמגזרי
1	-	1	1	-	1	סך הכל הוצאות תפעוליות ואחרות
4	-	4	6	-	6	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
25	6	19	22	8	14	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
9	2	7	8	3	5	רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים
16	4	12	14	5	9	רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מס
52	52	-	-	-	-	רווח נקי
68	56	12	14	5	9	
						תשואה להון
-	-	-	-	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים
-	-	-	-	-	-	יתרה ממוצעת של התחייבויות
1,980	-	1,980	2,559	-	2,559	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
-	-	-	-	-	-	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
2,861	2,861	-	2,911	2,911	-	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
2,451	-	2,451	2,126	-	2,126	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
-	-	-	-	-	-	
						מרכיבי הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:
-	-	-	-	-	-	מרווח מפעילות מתן אשראי
20	-	20	17	-	17	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
1	-	-	1	-	1	אחר
21	-	21	18	-	18	סך הכל

(1) סווג מחדש.

תרומת מגזר הבנקאות הפרטית לרווחי הקבוצה מפעולות רגילות במחצית הראשונה של שנת 2008 קטנה בשיעור של כ-12.5% לעומת התקופה המקבילה אשתקד. הרווח מפעולות בלתי רגילות, בסך 52 מיליון שקלים חדשים, הינו בגין חלקו של המגזר ברווח ההון ממכירת פעילות קבוצת הבנק בקופות הגמל במחצית הראשונה של שנת 2007. הקיטון בתרומת המגזר נובע בעיקר מגידול בהוצאות התפעוליות המיוחסות למגזר זה, בעוד שבסך ההכנסות לא חל שינוי מהותי.

תוצאות מגזר בנקאות פרטית

לשלושה חדשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2007 (1)			לשלושה חדשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2008			
בנקאות ופיננסים	שוק ההון	סך הכל	בנקאות ופיננסים	שוק ההון	סך הכל	
במיליוני שקלים חדשים			במיליוני שקלים חדשים			
רווח (הפסד) מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:						
(25)	-	(25)	(22)	-	(22)	מחיצוניים
39	-	39	30	-	30	בינמגזרי
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים						
14	-	14	8	-	8	הכנסות תפעוליות ואחרות
4	3	1	5	4	1	סך ההכנסות
18	3	15	13	4	9	
הוצאות תפעוליות ואחרות						
(2)	-	(2)	2	-	2	מחיצוניים
4	-	4	1	-	1	בינמגזרי
2	-	2	3	-	3	סך הכל הוצאות תפעוליות ואחרות
16	3	13	10	4	6	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
5	-	5	3	1	2	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
11	3	8	7	3	4	רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים
5	5	-	-	-	-	רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מס
16	8	8	7	3	4	רווח נקי
תשואה להון						
-	-	-	-	-	-	
מרכיבי הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:						
-	-	-	-	-	-	מרווח מפעילות מתן אשראי
13	-	13	8	-	8	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
1	-	1	-	-	-	אחר
14	-	14	8	-	8	סך הכל

(1) סווג מחדש.

תוצאות מגזר עסקים קטנים

לששה חדשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2007 (1)				לששה חדשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2008				
בנקאות ופיננסים	קרטיסי אשראי	שוק ההון	סך הכל	בנקאות ופיננסים	קרטיסי אשראי	שוק ההון	סך הכל	
במיליוני שקלים חדשים				במיליוני שקלים חדשים				
רווח (הפסד) מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:								
(50)	1	1	(52)	(116)	4	1	(121)	מחיצוניים
183	-	(1)	184	276	-	(1)	277	בינמגזרי
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים								
133	1	-	132	160	4	-	156	הכנסות תפעוליות ואחרות
89	9	5	75	86	9	5	72	סך ההכנסות
222	10	5	207	246	13	5	228	הפרשה לחובות מסופקים
43	-	-	43	26	-	-	26	הוצאות תפעוליות ואחרות
172	2	1	169	192	2	1	189	מחיצוניים
(20)	-	-	(20)	(19)	-	-	(19)	בינמגזרי
152	2	1	149	173	2	1	170	סך הכל הוצאות תפעוליות ואחרות
27	8	4	15	47	11	4	32	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
10	3	2	5	18	4	2	12	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
17	5	2	10	29	7	2	20	רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים
39	39	-	-	-	-	-	-	רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מס
56	44	2	10	29	7	2	20	רווח נקי
41.0%				18.0%				תשואה להון
5,032	-	32	5,000	4,881	-	35	4,846	יתרה ממוצעת של נכסים
8,888	-	-	8,888	11,240	-	-	11,240	יתרה ממוצעת של התחייבויות
4,486	-	-	4,486	4,940	-	-	4,940	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
17,121	17,121	-	-	13,222	13,222	-	-	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
4,820	-	34	4,786	4,692	-	36	4,656	אשראי לציבור (יתרת סוף)
9,471	-	-	9,471	11,402	-	-	11,402	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
201	-	-	201	158	-	-	158	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
מרכיבי הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:								
79	-	-	79	111	-	-	111	מרווח מפעילות מתן אשראי
41	-	-	41	38	-	-	38	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
13	1	-	12	11	4	-	7	אחר
133	1	-	132	160	4	-	156	סך הכל

(1) סווג מחדש.

תרומת מגזר העסקים הקטנים לרווחי הקבוצה מפעולות רגילות במחצית הראשונה של שנת 2008 גדלה בשיעור של 70.6% לעומת התרומה בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח מפעולות בלתי רגילות בסך 39 מיליון שקלים חדשים, הינו בגין חלקו של המגזר ברווח ההון ממכירת פעילות קבוצת הבנק בקופות הגמל במחצית הראשונה של שנת 2007.

המגזר התאפיין במחצית הראשונה של 2008 בקיטון של כ-2.6% (כ-0.1 מיליארד שקלים חדשים) בפעילות האשראי ובגידול של כ-20.4% בפעילות הפיקדונות (כ-1.9 מיליארד שקלים חדשים), לעומת המחצית המקבילה אשתקד. כתוצאה מכך, גדל הרווח מפעילות מימון במחצית הראשונה של 2008 בכ-20.3% לעומת התקופה המקבילה אשתקד. ההפרשה לחובות מסופקים במגזר קטנה במחצית הראשונה של 2008 ב-17 מיליון שקלים חדשים בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. הגורם העיקרי שמיתן את הגידול בתרומת המגזר במחצית הראשונה של 2008 הוא ההוצאות התפעוליות, שגדלו בשיעור של 13.8% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.

תוצאות מגזר עסקים קטנים

לשלושה חדשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2007 (1)				לשלושה חדשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2008					
בנקאות ופיננסים במיליוני שקלים חדשים	כרטיסי אשראי	קרטיסי שוק ההון	סך הכל	בנקאות ופיננסים במיליוני שקלים חדשים	כרטיסי אשראי	קרטיסי שוק ההון	סך הכל		
רווח (הפסד) מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:									
(54)	1	-	(55)	(95)	2	-	(97)	מחיצוניים	
122	-	-	122	179	-	-	179	בינמגזרי	
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים									
68	1	-	67	84	2	-	82	הכנסות תפעוליות ואחרות	
45	4	3	38	43	5	3	35	סך ההכנסות	
113	5	3	105	127	7	3	117	הפרשה לחובות מסופקים	
26	-	-	26	11	-	-	11	הוצאות תפעוליות ואחרות	
77	1	1	75	92	1	-	91	מחיצוניים	
(9)	-	-	(9)	(9)	-	-	(9)	בינמגזרי	
68	1	1	66	83	1	-	82	סך הכל הוצאות תפעוליות ואחרות	
19	4	2	13	33	6	3	24	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים	
6	1	1	4	12	2	1	9	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות	
13	3	1	9	21	4	2	15	רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים	
4	4	-	-	-	-	-	-	רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מס	
17	7	1	9	21	4	2	15	רווח נקי	
25.2%				24.0%				תשואה להון	
מרכיבי הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:									
39	-	-	39	60	-	-	60	מרווח מפעילות מתן אשראי	
22	-	-	22	18	-	-	18	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות	
7	1	-	6	6	2	-	4	אחר	
68	1	-	67	84	2	-	82	סך הכל	

(1) סווג מחדש.

תוצאות מגזר בנקאות מסחרית

לששה חדשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2007 (1)				לששה חדשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2008				
סך הכל	שוק ההון	קרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים	סך הכל	שוק ההון	קרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים	
במיליוני שקלים חדשים				במיליוני שקלים חדשים				
								רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:
84	1	-	83	132	1	-	131	מחיצוניים
(30)	-	-	(30)	(58)	-	-	(58)	בינמגרי
								רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
54	1	-	53	74	1	-	73	הכנסות תפעוליות ואחרות
23	3	1	19	23	3	1	19	סך ההכנסות
77	4	1	72	97	4	1	92	הפרשה לחובות מסופקים
6	-	-	6	(1)	-	-	(1)	הוצאות תפעוליות ואחרות
26	1	-	25	30	1	-	29	מחיצוניים
22	-	-	22	26	-	-	26	בינמגרי
48	1	-	47	56	1	-	55	סך הכל הוצאות תפעוליות ואחרות
23	3	1	19	42	3	1	38	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
8	1	-	7	16	1	-	15	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
15	2	1	12	26	2	1	23	רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים
1	1	-	-	-	-	-	-	רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מס
16	3	1	12	26	2	1	23	רווח נקי
12.6%				20.1%				תשואה להון
3,698	-	-	3,698	4,209	-	-	4,209	יתרה ממוצעת של נכסים
1,924	-	-	1,924	2,090	-	-	2,090	יתרה ממוצעת של התחייבויות
3,689	-	-	3,689	4,070	-	-	4,070	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
1,932	1,932	-	-	1,799	1,799	-	-	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
3,573	-	-	3,573	4,214	-	-	4,214	אשראי לציבור (יתרת סוף)
1,946	-	-	1,946	1,988	-	-	1,988	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
45	-	-	45	21	-	-	21	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
								מרכיבי הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:
35	-	-	35	59	-	-	59	מרווח מפעילות מתן אשראי
9	-	-	9	9	-	-	9	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
10	1	-	9	6	1	-	5	אחר
54	1	-	53	74	1	-	73	סך הכל

(1) סווג מחדש.

תרומת מגזר הבנקאות המסחרית לרווחי הקבוצה במחצית הראשונה של שנת 2008 גדלה ב-11 מיליון שקלים חדשים. המגזר התאפיין במחצית הראשונה של 2008 בגידול בפעילות: יתרת האשראי במגזר הסתכמה ב-30 ביוני 2008 בכ-4.2 מיליארד שקלים חדשים לעומת 3.6 מיליארד שקלים חדשים ב-30 ביוני אשתקד, ויתרת הפיקדונות הסתכמה ב-30 ביוני 2008 בכ-2 מיליארד שקלים חדשים, לעומת 1.9 מיליארד שקלים חדשים ב-30 ביוני אשתקד. כתוצאה מכך ומשיפור במרווחים על האשראי במגזר זה, גדל הרווח מפעילות מימון במחצית הראשונה של 2008 בכ-20 מיליון שקלים חדשים, כ-37.0%, לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

בסעיף ההכנסות התפעוליות לא חל שינוי בין המחצית הראשונה של שנת 2008 לתקופה המקבילה אשתקד. מנגד גדלו ההוצאות התפעוליות בשיעור של 16.7%. בהפרשה לחובות מסופקים חלה במחצית הראשונה של 2008 ירידה של 7 מיליון שקלים חדשים בהשוואה למחצית המקבילה אשתקד, בעיקר בגין גבייה מלקוח במחצית זו, ומנגד הפרשה בסך 6 מיליון שקלים ברבעון השני של שנת 2007.

תוצאות מגזר בנקאות מסחרית

לשלושה חדשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2007 (1)				לשלושה חדשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2008			
בנקאות ופיננסים במיליוני שקלים חדשים	כרטיסי אשראי	שוק ההון	סך הכל	בנקאות ופיננסים במיליוני שקלים חדשים	כרטיסי אשראי	שוק ההון	סך הכל
רווח (הפסד) מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:							
44	-	1	45	71	-	1	72
(17)	-	-	(17)	(37)	-	-	(37)
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים							
27	-	1	28	34	-	1	35
9	-	2	11	9	-	1	10
36	-	3	39	43	-	2	45
6	-	-	6	(1)	-	-	(1)
הוצאות תפעוליות ואחרות							
8	-	-	8	15	-	1	16
12	-	-	12	13	-	-	13
20	-	-	20	28	-	1	29
10	-	3	13	16	-	1	17
רווח מפעולות רגילות לפני מיסים							
4	-	1	5	7	-	-	7
6	-	2	8	9	-	1	10
-	-	1	1	-	-	-	-
6	-	3	9	9	-	1	10
15.4%				16.2%			
תשואה להון							
מרכיבי הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:							
17	-	-	17	28	-	-	28
5	-	-	5	4	-	-	4
5	-	1	6	2	-	1	3
27	-	1	28	34	-	1	35
סך הכל							

(1) סווג מחדש.

תוצאות מגזר בנקאות עסקית

לששה חדשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2007 (1)				לששה חדשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2008				
בניה ופנינגים (2)	שוק ההון	בנקאות ופנינגים (2)	סך הכל	בניה ופנינגים (1)	שוק ההון	בנקאות ופנינגים (1)	סך הכל	
במיליוני שקלים חדשים				במיליוני שקלים חדשים				
								רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:
157	13	201	371	145	10	217	372	מחיצוניים
(36)	-	(111)	(147)	(8)	-	(128)	(136)	בינמגזרי
								רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
121	13	90	224	137	10	89	236	הכנסות תפעוליות ואחרות
73	6	5	84	56	15	3	74	סך ההכנסות
194	19	95	308	193	25	92	310	הפרשה לחובות מסופקים
18	-	25	43	8	-	15	23	הוצאות תפעוליות ואחרות
48	1	16	65	58	1	17	76	מחיצוניים
24	-	6	30	25	-	5	30	בינמגזרי
72	1	22	95	83	1	22	106	סך הכל הוצאות תפעוליות ואחרות
104	18	48	170	102	24	55	181	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
39	7	18	64	38	9	22	69	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
65	11	30	106	64	15	33	112	רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים
-	5	-	5	-	-	-	-	רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מס
65	16	30	111	64	15	33	112	רווח נקי
13.6%				13.4%				תשואה להון
11,447	-	6,201	17,648	12,318	-	6,354	18,672	יתרה ממוצעת של נכסים
9,590	-	1,077	10,667	11,071	-	1,094	12,165	יתרה ממוצעת של התחייבויות
13,483	-	11,796	25,279	14,543	-	11,204	25,747	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
-	31,392	-	31,392	-	37,612	-	37,612	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
12,204	-	5,931	18,135	11,208	-	5,926	17,134	אשראי לציבור (יתרת סוף)
11,954	-	937	12,891	9,848	-	1,055	10,903	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
6	-	79	85	8	-	168	176	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים
61	-	90	151	79	-	89	168	בניהול
								מרכיבי הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:
61	-	90	151	79	-	89	168	מרווח מפעילות מתן אשראי
32	-	-	32	26	-	-	26	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
28	13	-	41	32	10	-	42	אחר
121	13	90	224	137	10	89	236	סך הכל

(1) סווג מחדש.

(2) כולל תוצאות פעולות בגין כרטיסי אשראי ושוק ההון בסכומים לא מהותיים.

תרומת מגזר הבנקאות העסקית לרווחי הקבוצה מפעולות רגילות במחצית הראשונה של שנת 2008 גדלה בכ-6 מיליון שקלים חדשים, כ-5.7%, לעומת התרומה בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח מפעולות בלתי רגילות בסך 5 מיליון שקלים חדשים, הינו בגין חלקו של המגזר ברווח ההון ממכירת פעילות קבוצת הבנק בקופות הגמל במחצית הראשונה של שנת 2007. ההכנסות התפעוליות במחצית הראשונה של שנת 2008 כוללות 12 מיליון שקלים חדשים מדיבידנד בגין השקעה במניות לעומת 38 מיליון שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. ללא השפעה זו, גדלה תרומת המגזר לרווחי המחצית מפעולות רגילות בכ-23.2%, כ-19 מיליון שקלים חדשים.

הגורמים העיקריים לגידול בתרומת המגזר הם גידול בשיעור של כ-5.4% ברווח מפעילות מימון, רובו ככולו בבנקאות ופיננסים כתוצאה מגידול בפעילות השוטפת, והירידה בסך 20 מיליון שקלים חדשים בהפרשה לחובות מסופקים, כמחציתה בבנקאות ופיננסים ומחציתה האחרת בנדל"ן.

הגידול בתרומת המגזר קוזז בחלקו על ידי גידול בשיעור של כ-11.5% בהוצאות התפעוליות לעומת התקופה המקבילה אשתקד. אין שינוי מהותי בתרומת פעילות הבניה והנדל"ן במחצית הראשונה של שנת 2008 לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

תוצאות מגזר בנקאות עסקית

לשלושה חדשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2007 (1)				לשלושה חדשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2008			
בנקאות ופיננסים (2)	שוק ההון	בניה ונדל"ן	סך הכל	בנקאות ופיננסים (1)	שוק ההון	בניה ונדל"ן	סך הכל
במיליון שקלים חדשים				במיליון שקלים חדשים			
רווח (הפסד) מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:							
63	6	109	178	52	3	123	178
2	-	(63)	(61)	11	-	(79)	(68)
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:							
65	6	46	117	63	3	44	110
21	5	2	28	38	7	1	46
סך ההכנסות							
86	11	48	145	101	10	45	156
13	-	13	26	5	-	3	8
הוצאות תפעוליות ואחרות							
24	1	7	32	28	1	9	38
14	-	3	17	12	-	3	15
38	1	10	49	40	1	12	53
35	10	25	70	56	9	30	95
11	4	9	24	20	3	13	36
24	6	16	46	36	6	17	59
11.4%				14.8%			
תשואה להון							
מרכיבי הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:							
34	-	46	80	36	-	44	80
17	-	-	17	11	-	-	11
14	6	-	20	16	3	-	19
65	6	46	117	63	3	44	110
סך הכל							

(1) סווג מחדש.

(2) כולל תוצאות פעולות בגין כרטיסי אשראי ושוק ההון בסכומים לא מהותיים.

תוצאות הפעילות הבינלאומית

לששה חדשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2007 (1)	לששה חדשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2008	
בנקאות ופיננסים במיליוני שקלים חדשים	בנקאות ופיננסים במיליוני שקלים חדשים	
		רווח (הפסד) מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
26	(14)	מחיצוניים
47	32	בינמגזרי
73	18	רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
26	30	הכנסות תפעוליות ואחרות
99	48	סך ההכנסות
-	-	הפרשה לחובות מסופקים
61	58	הוצאות תפעוליות ואחרות
-	-	מחיצוניים
-	-	בינמגזרי
61	58	סך הכל הוצאות תפעוליות ואחרות
38	(10)	רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים
14	(3)	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
24	(7)	רווח נקי (הפסד)
23.5%	(5.4%)	תשואה להון
5,283	6,386	יתרה ממוצעת של נכסים
5,997	5,923	יתרה ממוצעת של התחייבויות
3,172	3,957	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
710	717	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
3,527	4,440	אשראי לציבור (יתרת סוף)
5,408	5,204	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
-	-	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
		מרכיבי הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:
35	5	מרווח מפעילות מתן אשראי
37	12	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
1	1	אחר
73	18	סך הכל רווח מפעילות מימון מחיצוניים ובינמגזרי לפני הפרשה לחובות מסופקים

(1) סווג מחדש.

תרומת הפעילות הבינלאומית לרווחי הקבוצה במחצית הראשונה של 2008 הסתכמה בהפסד של 7 מיליוני שקלים חדשים, לעומת רווח של 24 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

הירידה בתרומת המגזר נובעת בעיקר מירידה של 55 מיליון שקלים חדשים ברווח מפעילות מימון, עקב הפרשה לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני בגין השקעה בקרנות ממונפות בארצות הברית (הפרשה שבוצעה ברבעון הראשון של שנת 2008, ובכך הושלם סכום ההפרשה למלוא עלות ההשקעה בקרנות ממונפות ובמכשירים החשופים במישרין או בעקיפין לשוק המשכנתאות בארצות הברית); הוצאות בגין ירידת שווי השוק של השקעות בנגזרי אשראי החשופים בעיקר לממשלת ישראל ולממשלת ארצות הברית, אשר הקצאת ההון בגין היא 0%; והשפעת הירידה בשערי החליפין.

תוצאות הפעילות הבינלאומית

לשלושה חדשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2007 (1)	לשלושה חדשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2008	
בנקאות ופיננסים במיליוני שקלים חדשים	בנקאות ופיננסים במיליוני שקלים חדשים	
		רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
16	18	מחיצוניים
31	14	בינמגזרי
47	32	רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
13	12	הכנסות תפעוליות ואחרות
60	44	סך ההכנסות
-	1	הפרשה לחובות מסופקים
		הוצאות תפעוליות ואחרות
36	35	מחיצוניים
(1)	(1)	בינמגזרי
35	34	סך הכל הוצאות תפעוליות ואחרות
25	9	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
8	6	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
17	3	רווח נקי
34.5%	4.3%	תשואה להון
		מרכיבי הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:
23	3	מרווח מפעילות מתן אשראי
23	11	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
1	18	אחר
47	32	סך הכל

(1) סווג מחדש.

תוצאות מגזר ניהול פיננסי

לששה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2007 (1)			לששה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2008			
בנקאות ופיננסים שוק ההון			שוק ההון			בנקאות ופיננסים
סך הכל			סך הכל			במיליוני שקלים חדשים
רווח (הפסד) מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים						
(132)	3	(135)	(348)	2	(350)	מחיצוניים
172	-	172	441	-	441	בינגזרי
40	3	37	93	2	91	רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
87	27	60	50	7	43	הכנסות תפעוליות ואחרות
127	30	97	143	9	134	סך ההכנסות
הוצאות תפעוליות ואחרות						
114	5	109	105	6	99	מחיצוניים
15	-	15	11	-	11	בינגזרי
129	5	124	116	6	110	סך הכל הוצאות תפעוליות ואחרות
(2)	25	(27)	27	3	24	רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים
(3)	9	(12)	9	1	8	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
1	16	(15)	18	2	16	רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים
12	-	12	-	-	-	רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מס
13	16	(3)	18	2	16	רווח נקי
3.9%			6.3%			תשואה להון
20,089	-	20,089	16,728	-	16,728	יתרה ממוצעת של נכסים
25,975	-	25,975	21,178	-	21,178	יתרה ממוצעת של התחייבויות
8,684	-	8,684	8,741	-	8,741	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
43,722	-	43,722	45,492	-	45,492	יתרה ממוצעת של נכסי קופות גמל וקרנות נאמנות
12,146	12,146	-	24,108	24,108	-	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
-	-	-	-	-	-	אשראי לציבור (יתרת סוף)
13,760	-	13,760	9,309	-	9,309	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
-	-	-	-	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
מרכיבי הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:						
-	-	-	-	-	-	מרווח מפעילות מתן אשראי
-	-	-	-	-	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
40	3	37	93	2	91	אחר
40	3	37	93	2	91	סך הכל

(1) סווג מחדש.

תרומת מגזר הניהול הפיננסי לרווחי הקבוצה מפעולות רגילות במחצית הראשונה של שנת 2008 גדלה ב-17 מיליון שקלים חדשים. הרווח מפעולות בלתי רגילות, בסך 12 מיליון שקלים חדשים, הינו בגין חלקו של המגזר ברווח ההון ממכירת פעילות קבוצת הבנק בקופות הגמל.

התרומה העיקרית לרווחי המגזר נובעת מהרווח מפעילות מימון, שהגיע במחצית הראשונה של 2008 ל-93 מיליון שקלים חדשים, לעומת 40 מיליון שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. מספר גורמים במחצית הראשונה של 2008, לעומת המחצית המקבילה אשתקד, גרמו להטיית הרווח מפעילות מימון בין שתי המחציות הללו:

המחצית הראשונה של 2008 כוללת רווחים בסך 14 מיליון שקלים חדשים ממימוש השקעות באגרות חוב זמינות למכירה, לעומת 22 מיליון שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד;

הרווח מפעילות מימון ברבעון הראשון של 2008 כולל השפעה שלילית בגין רישום נגזרים לפי שווי הוגן וגורמים אחרים, בסך 22 מיליון שקלים חדשים, לעומת השפעה שלילית בסך 69 מיליון שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד;

הגידול ברווחיות המגזר קוזז על ידי ירידה של 37 מיליון שקלים חדשים בהכנסות התפעוליות, בעיקר כתוצאה מאובדן הכנסות דמי הניהול מקופות גמל בסך 22 מיליון שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, ומירידה בהכנסות מעמלות על פעילות במטבע חוץ בעיקר עקב הייסוף בשערי החליפין של השקל.

תוצאות מגזר ניהול פיננסי

לשלושה חדשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2007 (1)			לשלושה חדשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2008		
בנקאות ופיננסים			בנקאות ופיננסים		
סך הכל	שוק ההון	במיליון שקלים חדשים	סך הכל	שוק ההון	במיליון שקלים חדשים
רווח (הפסד) מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים					
(115)	3	(118)	(469)	-	(469)
141	-	141	488	-	488
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים					
26	3	23	19	-	19
35	13	22	30	4	26
סך ההכנסות					
61	16	45	49	4	45
הוצאות תפעוליות ואחרות					
75	2	73	51	3	48
(1)	-	(1)	6	-	6
74	2	72	57	3	54
סך הכל הוצאות תפעוליות ואחרות					
(13)	14	(27)	(8)	1	(9)
רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים					
(8)	4	(12)	(4)	1	(5)
הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות					
(5)	10	(15)	(4)	-	(4)
רווח (הפסד) מפעולות רגילות לאחר מיסים					
4	-	4	-	-	-
רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מס					
(1)	10	(11)	(4)	-	(4)
רווח נקי					
(0.5%)			(2.7%)		
תשואה להון					
מרכיבי הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:					
-	-	-	-	-	-
מרווח מפעילות מתן אשראי					
-	-	-	-	-	-
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות					
26	3	23	19	-	19
אחר					
26	3	23	19	-	19
סך הכל					

(1) סווג מחדש.

מקורות ומימון

מקורות המימון של הקבוצה כוללים פיקדונות, כתבי התחייבות ואגרות חוב לסוגיהם והון עצמי. הקבוצה בחרת את תמהיל מקורות המימון על בסיס יעדיה העסקיים, בכלל זה יעדי ריווחיות, תשואה על ההון והלימות הון, בכפוף למגבלות הסטטוטוריות החלות על התאגידים הבנקאיים ובהתאם למצב שוקי ההון ותחזיות ההנהלה באשר להתפתחויות בהם.

סך פיקדונות הציבור בקבוצה ליום 30 ביוני 2008 עמד על כ-72.9 מיליארד שקלים חדשים, לעומת כ-75.3 מיליארד שקלים חדשים בסוף שנת 2007. פיקדונות הציבור במגזר הצמוד למדד גדלו במחצית הראשונה של שנת 2008 בשיעור של כ-2.16%, פיקדונות הציבור במטבע חוץ והצמודים למטבע חוץ קטנו בשיעור של כ-10.32%, ואילו הפיקדונות במגזר השקלי הלא-צמוד קטנו בכ-2.27%. לפרטים, ראה פרק התפתחות סעיפי המאזן לעיל.

הבנק פועל לגיוס מקורות ארוכי טווח באמצעות הנפקות, בין היתר באמצעות מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ (להלן: "טפחות הנפקות"), חברה בת בבעלות מלאה של הבנק. במהלך השנים הנפיקה טפחות הנפקות תעודות התחייבות לציבור על פי תשקיפים שפורסמו.

במסגרת תשקיף מדף שפירסמה טפחות הנפקות לציבור ביום 28 בנובמבר 2006, בתוקף לשנתיים, רשאית טפחות הנפקות להנפיק לציבור תעודות התחייבות נוספות בערך נקוב של כ-5 מיליארדי שקלים חדשים. במסגרת זו הנפיקה החברה עד ליום 30 ביוני 2008 תעודות התחייבות בהיקף של 750 מיליון שקלים חדשים, מהם 450 מיליון שקלים חדשים התחייבויות נדחות.

למועד הדוחות הכספיים הונפקו לציבור על-ידי טפחות הנפקות תעודות התחייבות (סדרות 25-30) בערך נקוב כולל של 1,974 מיליון שקלים חדשים. היתרה המשוערכת ליום 30 ביוני 2008 של תעודות התחייבות אלו שבמחזור הסתכמה ב-2,111 מיליון שקלים חדשים.

בהמשך להודעת Standard&Poor's Maalot (להלן: "מעלות") מיום 11 ביוני 2008 בדבר בחינה מחדש (Credit Watch) של מתודולוגיית הדירוג של כתבי התחייבויות נדחים שהונפקו על ידי המערכת הבנקאית ודורגו על ידי מעלות והתאמתה למתודולוגיית הדירוג הבינלאומית של S&P, קבעה ועדת הדירוג של מעלות ביום 26 ביוני 2008, כי כתבי ההתחייבות הנדחים ידורגו ברמת דירוג אחת נמוכה מדירוג המנפיק. משכך, בהתאם לאמור בהודעה הנ"ל, קבעה מעלות, כי דרוגם של כתבי ההתחייבות הנדחים שהונפקו על ידי טפחות הנפקות, יהיה AA. "תחזית הדירוג" (Outlook) של הבנק נותרה ללא שינוי.

כחלק מהיערכותו למימוש החלטת הדירקטוריון באשר ליחס הלימות ההון, מתעתד הבנק להשלים במהלך שנת 2008 גיוס הון משני עליון נוסף בהיקף של עד כמיליארד שקלים חדשים. במסגרת זו, הקצה הבנק ביום 30 ביוני 2008 שטרי הון נדחים (סדרה א') של הבנק בסך של 119.8 מיליוני שקלים חדשים ערך נקוב, בהתאם להצעה פרטית שפורסמה ביום 26 ביוני 2008. שטרי ההון הנדחים והמניות שתנבענה מהמרה כפויה שלהם אושרו לרישום למסחר על ידי הבורסה לניירות ערך. שטרי ההון שהוקצו כאמור, נוספים לשטרי הון מאותה סדרה שהוקצו בשנים 2006-2007, כך שכלל שטרי ההון מסדרה זו בערך נקוב כולל של כ- 1.08 מיליארדי שקלים חדשים, מהווים בהתאם לאישור המפקח על הבנקים הון משני עליון בסך של כ- 1.11 מיליארדי שקלים חדשים. לפרטים, ראה באור 4 לדוחות הכספיים.

ניהול סיכונים

הפעילות העסקית השוטפת של הקבוצה במגוון המוצרים המכשירים הפיננסיים המאזניים והחוץ מאזניים חושפת את הקבוצה לסיכונים שונים, ביניהם - סיכונים שוק ונזילות, סיכונים אשראי וסיכונים תפעוליים. מדיניות ניהול הסיכונים בתחומים השונים מיועדת לתמוך בהשגת היעדים העסקיים של הקבוצה תוך הגבלת הסיכונים העשויים לנבוע מהחשיפה לסיכונים אלה.

ניהול הסיכונים בקבוצה מתבצע באופן שוטף בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 339 של בנק ישראל. במסגרת זו מונו בקבוצה מנהלי סיכונים, והוקם אגף לבקרת סיכונים. הנהלת הבנק רואה במערך ניהול ובקרת סיכונים של הבנק את אחת מיכולות הליבה שלו, ולפיכך, מדיניות הבנק היא לפעול באופן מתמיד לשיפור מערך ניהול ובקרת הסיכונים. בפרט, נמצא הבנק בשלבים מתקדמים של יישום הנחיות באזל II.

גישת הנהלת הבנק היא, כי ניהול הסיכונים ובקרתם צריכים להיות תהליך אינטגרטיבי. כחלק מגישה זו, רכש הבנק מערכת ניהול סיכונים (מערכת "אלגוריתמיקס") המאפשרת לנהל ולבקר תחת פלטפורמה אחת את סיכון השוק ואת סיכון הנזילות של הבנק, ובעתיד גם את סיכונים האשראי השונים, כולל יישום הוראות באזל II לחישוב הון רגולטורי והון כלכלי. הבנק החל ביישום מודול מתקדם של המערכת, המאפשר לו ניהול ובקרה של חשיפות הלקוחות בשוק ההון, תחת התשתית המשמשת אותו לשם ניהול סיכונים השוק, הנזילות והאשראי. במהלך שנת 2007 הושלם מהלך המאפשר הפעלת מודלים מתקדמים לשם ניהול חשיפת לקוחות שוק ההון בזירת המט"ח. מהלך זה מורחב במהלך שנת 2008 במטרה לכלול לקוחות הפועלים בזירות מסחר אחרות. כמו כן, המערכת החלה בקליטת הקבצים לשם חישוב ההון הרגולטורי הנדרש על פי הנחיות באזל II (נדבך 1 – שיטה סטנדרטית).

סיכון אשראי

במסגרת מדיניות האשראי של הבנק נקבעו עקרונות וכללים להעמדת אשראי ולניהול תיק האשראי והבקרה עליו, במטרה לשמר את איכותו ולמזער את הסיכון הגלום בו. עקרונות וכללים אלה מאפשרים ניהול מבוקר של הסיכונים הכרוכים במתן אשראי ללווים, הן ברמת הלקוח הבודד וקבוצת הלווים, והן ברמה של ענפי משק וסקטורים עסקיים. כאמור לעיל, נמצא הבנק בשלבי יסוּם מתקדמים של הנחיות באזל II. למרכיבים הכמותיים של ההוראה, ולא פחות מכך, למרכיביה האיכותיים, השפעה רבה על אופן ניהול סיכון האשראי של הבנק. במהלך המחצית הראשונה של שנת 2008, השלים הבנק עריכת סקר פערים בנושא דרישות הנדבך השני בהוראות באזל II בנוגע לניהול סיכון האשראי, והכנת תכנית עבודה לסגירת הפערים. הבנק החל בביצוע תכנית העבודה.

מנהל סיכונים האשראי בבנק הוא מנהל החטיבה לבנקאות עסקית. כל יחידה המטפלת במתן אשראי עוקבת באופן שוטף אחר פרעונו בהתאם לתנאיו ואחר מצבו הפיננסי של הלקוח בהתאם להקפי חבותו. ממצאים הדורשים טיפול מדווחים לגורם שהאשראי בסמכותו. בבנק פועלת יחידה לאיתור ובקרה, המפעילה מנגנונים ממוכנים לצורך התרעה על חשבונות ולקוחות חריגים, לרבות תוך הסתמכות על מידע חיצוני לבנק. בנוסף, פועלת בבנק יחידה לבקרת אשראי במסגרת האגף לבקרת סיכונים.

הנהלים למתן אשראי ולטיפול באשראי ובביטחונות, כמו גם מערכות המיכון הרלוונטיות לכך, נבחנים ומעודכנים באופן שוטף, כדי להתאימם לסביבה העסקית המשתנה. כמו כן, מושקע מאמץ מתמיד לשיפור המקצועיות והמומחיות של העובדים העוסקים באשראי באמצעות פעולות הדרכה והשתלמויות מקצועיות בכל הרמות. במקביל, מושקעים אמצעים רבים בשיפור ובשכלול כלי הבקרה ומערכות המידע הממוחשבות, העומדים לרשות מקבלי ההחלטות בתחום האשראי.

סיכונים שוק

סיכונים השוק אליהם חשוף הבנק במכשירים הפיננסיים השונים נובעים מרגישותם לשינויים בלתי צפויים בריבית, בשיעור האינפלציה ובשערי חליפין, כך ששינויים בתנאי השוק, עשויים להוביל לשינויים בשווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים השונים. סיכונים השוק העיקריים אליהם חשוף הבנק הם סיכונים ריבית, סיכונים בסיס וסיכונים נזילות.

ניהול סיכונים השוק נועד למקסם את הרווח של הבנק ברמת סיכון שנקבעה.

החשיפות לסיכונים שוק מנוהלות בהתאם למגבלות שנקבעו על ידי הדירקטוריון, אשר במסגרתן ובכפוף להן, פועלת הנהלת הבנק בהתאם לתנאי השוק במועד נתון. מנהל סיכונים השוק בבנק הוא מנהל החטיבה הפיננסית.

במטרה לשפר את מהירות התגובה לרמת התנודתיות בשוקי ההון, עבר הבנק בחודש מאי 2008 לחשב את ערך ה-VAR בשיטה חדשה, המיישמת שילוב של מספר שיטות חישוב, תוך התאמת מספר התצפיות ההיסטוריות בהן נעשה שימוש לצורך החישוב. האומדן הפנימי של ערך ה-VAR של קבוצת הבנק מציג את הסיכון להפסד במהלך חודש ימים, שהסתברות להתרחשותו אינה עולה על 1%. להלן ערך ה-VAR (על פי השיטה ההיסטורית) של קבוצת הבנק (במיליוני שקלים חדשים):

שנת 2007	מחצית ראשונה 2008 (1)	
126	89	לסוף התקופה
169 (אוגוסט)	121 (ינואר)	ערך מקסימלי במהלך התקופה
104 (ינואר)	80 (פברואר)	ערך מינימלי במהלך התקופה

(1) ערכי ה-VaR חושבו מחדש מתחילת השנה לאור שינוי שיטת החישוב.

ניהול הסיכונים בראיה כוללת, על כלל הפעילות הפיננסית של הבנק, מאזנית וחוזך מאזנית, מאפשר לבנק ניצול מרבי של המתאמים בין גורמי הסיכון השונים (בסיס וריבית) במגזרי ההצמדה השונים, ופיזור מיטבי של הסיכון. בנוסף למדידת הערך הכולל של הסיכון, מודד הבנק ומנהל את תמהיל מרכיבי הסיכון.

סיכון בסיס

סיכון בסיס הצמדה הוא הסיכון של שחיקה בהון כתוצאה משינויים בערכו של בסיס ההצמדה - שינוי מחירים, שערי חליפין וקצב האינפלציה. החשיפה לסיכון בסיס קיימת כאשר הנכסים וההתחייבויות של הבנק נקובים במגזרי מטבע או הצמדה שונים. להלן ניתוח רגישות רווחי קבוצת הבנק (לפני מס) לשינויים בשערי חליפין עיקריים ובמדד המחירים לצרכן, ליום 30 ביוני 2008:

רווח (הפסד) במיליוני שקלים חדשים

	תרחיש קיצון היסטורי (1)		תרחישים			
	ירידה	עליה	ירידה של 5%	ירידה של 10%	עליה של 5%	עליה של 10%
מדד	(5.4)	18.0	(30.0)	(59.9)	30.0	59.9
דולר	(7.4)	19.6	(10.0)	(12.6)	18.5	49.9
ליש"ט	0.8	(0.6)	1.2	2.9	(0.3)	(0.8)
יין	(0.7)	(2.1)	(0.5)	(1.1)	(0.3)	(0.9)
אירו	0.4	6.2	0.2	3.6	2.6	12.7
פר"ש	(2.3)	1.2	(1.8)	(3.7)	0.7	1.3

(1) תרחישי הקיצון חושבו על בסיס שינויים יומיים בשערי החליפין ושינויים חודשיים במדד ב-10 השנים האחרונות.

סיכון ריבית

סיכון הריבית הוא הסיכון של שחיקת ההון כתוצאה משינויים שיחולו בעתיד בשיעורי הריבית. החשיפה לסיכון הריבית נובעת מחוסר התאמה בין טווחי הזמן לפרעון של נכסי הבנק לעומת התחייבויותיו. להלן תיאור רגישות הפוזיציות של הבנק נכון ליום 30 ביוני 2008, לתזוזות מקבילות של 1% בעקומי הריביות (במיליוני שקלים חדשים):

תזוזות מקבילות של 1%		
ירידת עקום	עליית עקום	
2.3 (1)	(20.7)	שקל צמוד למדד
16.2	(16.3)	שקל לא צמוד
15.7	(14.5)	מטבע חוץ
34.2	(51.5)	כל המגזרים

(1) בחלק מן העקום, הפעלת תרחיש הירידה הביאה לריביות שליליות.

סיכויי נזילות

סיכויי נזילות נובעים מאי הוודאות לגבי זמינות המקורות, ויכולת מימוש נכסים בזמן קצוב ובמחיר סביר. סיכויי הנזילות מנוהלים בכפוף למגבלות הדירקטוריון וההנהלה, תוך מאמץ למזער הפסדים הנובעים מהשקעת עודפי נזילות בנכסים עם נזילות גבוהה, אך בעלי תשואה נמוכה.

ברבעון השני של 2008 לא נרשמו חריגות ממגבלות הדירקטוריון. לבנק עודפי אמצעים נזילים על צורכי המימון, לתקופה של חודש, הן במטבע ישראלי, והן במטבע חוץ. עודפי הנזילות במטבע ישראלי מושקעים בעיקר בהפקדות בבנק ישראל ובבנקים מסחריים לתקופה של עד שבוע ובמק"מ ואגרות חוב ממשלתיות. עודפי הנזילות במטבע חוץ מושקעים בפקידונות לתקופות קצרות בבנקים בחוץ לארץ, בבנקים מקומיים ובבנק ישראל, ובאגרות חוב הניתנות למימוש מהיר.

מכשירים נגזרים

הפעילות במכשירים נגזרים מהווה חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, וזאת בכפוף למגבלות הדירקטוריון. הבנק פועל במכשירים נגזרים הן עבור לקוחותיו, והן לצורך עצמי במסגרת ניהול חשיפות בסיס וריבית במגזרי ההצמדה השונים.

הבנק פעיל במכשירים נגזרים בתחום מטבע חוץ, במטבע ישראלי לא צמוד ובמטבע ישראלי צמוד למדד. הפעילות במכשירים נגזרים מנוהלת בעיקרה בחדר העסקאות של הבנק, ומסווגת ל-3 סוגים: עסקאות גידור, עסקאות לצורך ניהול נכסים והתחייבויות (ALM) ועסקאות אחרות. לפרטים, ראה באור 7 לדוחות הכספיים.

הבנק פועל בתחום נגזרות אשראי בתיק הנוסטרו. במסגרת זו, מבטיח הבנק זכאות לתשלום במקרה של שינוי בדרוג האשראי, אי יכולת לעמוד בהתחייבויות או כל אירוע אשראי אחר המתייחס לצדדים נגדיים

שהם מדינות או בנקים בחוץ לארץ. השקעות אלה נבחנות באופן פרטני, בוועדה לניהול סיכונים, ומובאות לאישור ועדת ניהול נכסים והתחייבויות. הסכום הנקוב של נגזרות אשראי אלה ליום 30 ביוני 2008 עמד על 687 מיליוני שקלים חדשים.

מדיניות ניהול תיק האופציות מבוססת על אסטרטגית "דלתא ניוטרל". הפעילות באופציות כפופה למגבלות כמותיות שנקבעו על ידי ההנהלה, הכוללות חשיפת דלתא (רגישות מחיר האופציה לשינוי במחיר נכס הבסיס), ערך VAR מקסימלי לאופק השקעה של יום ברמת מובהקות של 99% בחישוב בשיטת מונטה-קרלו, והפסדים מקסימליים בתרחישים שונים. מגבלת ה-VAR על תיק האופציות של הבנק מחושבת במהלך היום (INTRADAY) בכל שעה.

בשנת 2007 הפעיל הבנק, כחלק ממערכת ניהול הסיכונים שלו, מודול מתקדם, הבוחן את ערך ה-VAR, ערכי הרגישות של מחיר האופציה לשינויים בפרמטרים שונים הקובעים את מחירה (כגון: מחיר נכס הבסיס, סטיית התקן ושיעור הריבית), וערך מבחני המצוקה של תיק האופציות של הבנק. חישובי המערכת מתבצעים בתוך יום המסחר, בכל שעה (INTRADAY VAR). הבנק החל בתהליך של הרחבת השימוש במודול זה לכל פעילות הנגזרים שלו.

סיכונים תפעוליים

הנחיות באזל I התייחסו לסיכון התפעולי כאל סיכון שיורי, ולמעשה הוגדר סיכון זה כסיכון שאינו סיכון שוק או סיכון אשראי. הוראות באזל II הגדירו את הסיכון התפעולי באופן מפורש, וצינו גורמים עיקריים כמחוללי הסיכון התפעולי (תהליכים פנימיים, אנשים, מערכות, וארועים חיצוניים). בנוסף, כולל הנדבך הראשון של באזל II, דרישת הון בגין הסיכון התפעולי.

מנהל הסיכונים התפעוליים בבנק הוא מנהל החטיבה לחשבות. במהלך המחצית הראשונה של שנת 2008 נמשכו ההליכים שהחלו לקראת סוף שנת 2007 לשדרוג מדיניות הבנק בנושא הסיכון התפעולי ומדיניות ההמשכיות העסקית של הבנק והתאמת המדיניות הקיימת לדרישות באזל II ובנק ישראל.

סיכונים משפטיים

הוראת ניהול בנקאי תקין 339 קובעת, בין היתר, כי על התאגידים הבנקאיים לפעול למזעור הסיכונים המשפטיים הנגזרים מפעילויותיהם השונות. בהתאם להוראה, סיכון משפטי הוא "סיכון להפסד כתוצאה מהעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם".

במסגרת היערכות הבנק לניהול הסיכונים המשפטיים ולקיום ההוראה, מונה היועץ המשפטי הראשי למנהל הסיכונים המשפטיים, שתפקידו לנהל סיכונים אלה ולפעול למזעורם.

בבנק נקבעו נהלים, המסייעים למיזעור הסיכונים המשפטיים בפעילויות וביחידות השונות של הבנק. הנהלים קובעים, בין היתר, את הממשקים בין מערך הייעוץ המשפטי של הבנק לבין היחידות השונות, מגדירים את סוגי ההסכמים עליהם רשאי הבנק לחתום ואת נהלי עריכתם, קובעים את האופן בו נבחן הצד הנגדי להסכם, לרבות סמכותו לפעול של מי שפועל בשם אחרים, ומגדירים את אופן הטיפול בקבלתם וברישומם של בטחונות. כמו כן, הוגדר חלקו של המערך המשפטי בהכנת הנהלים הפנימיים של הבנק, ובהכנת המסמכים והטפסים הנגזרים מהם.

מגבלות ופיקוח על פעילות קבוצת הבנק

חוק הבנקאות (שרות ללקוח) (תיקון מס' 12), התשס"ז-2007

ביום 26 ביוני 2007 התקבל תיקון לחוק הבנקאות (שרות ללקוח) (תיקון מס' 12), התשס"ז-2007. התיקון נועד להגביר את רמת התחרות בין הבנקים, ולשם כך הוא קובע הסדרים המתייחסים לפיקוח על מחירי העמלות ולהגברת השקיפות של מחירי השירותים הבנקאיים, כך שללקוחות תהיה אפשרות מעשית להשוות בין מחירי השירותים הבנקאיים.

לפרטים בדבר התיקון לחוק, הכללים שנקבעו מתוקף החוק, אופן יישומם על ידי הבנק והשפעתם על תוצאות פעילות הבנק, ראה באור 11.א. לדוחות הכספיים.

חוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2008), התשס"ח-2008

חוק ההסדרים, שפורסם ביום 1 בינואר 2008, כולל בין היתר, תיקון לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (עיסוק בייעוץ פנסיוני ובשיווק פנסיוני), התשס"ח-2005 (להלן: "חוק הפיקוח"). חוק הפיקוח שאושר ביום 25 ביולי 2005, קבע בין היתר, כי עיסוק בייעוץ פנסיוני יותר לבעלי רישיון לכך בלבד. כן קבע החוק את התנאים והמגבלות לקבלת רישיון יועץ פנסיוני ואת רשימת המוצרים הפנסיוניים שהיועץ רשאי לייעץ לגביהם. במסגרת התיקון האמור נקבע, כי תאגידים בנקאיים, שהונם העצמי אינו עולה על 10 מיליארד שקלים חדשים, יורשו, החל ביום 1 בינואר 2009, ובכפוף לקבלת רישיון מתאים מאת הממונה על שוק ההון, הביטוח והחסכון במשרד האוצר, לייעץ, כחלק משרותי הייעוץ הפנסיוני שהם נותנים, גם לגבי מוצרים פנסיוניים שיש להם מרכיב ביטוחי, ובכלל זה: ביטוח מנהלים, ביטוח חיים הכולל מרכיב חסכון, וביטוח אובדן כושר עבודה, ובלבד שהוא חלק מפוליסת ביטוח מנהלים או ביטוח חיים. תאגידים בנקאיים שהונם העצמי עולה על 10 מיליארד שקלים חדשים יורשו לתת ייעוץ פנסיוני, לרבות במוצרים פנסיוניים ביטוחיים, במועדים מאוחרים יותר.

הבנק פועל בתחום הייעוץ הפנסיוני בהתאם לרישיון מאת הממונה על שוק ההון, הביטוח והחסכון. מתן ייעוץ לביטוח, כאמור, יאפשר הרחבה של פעילות הייעוץ הפנסיוני של הבנק בתמורה לעמלות הפצה מחברות הביטוח באופן דומה להסדרים הנהוגים באשר למוצרים הפנסיוניים האחרים.

חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תיקון מס' 3), התשס"ח-2008

התיקון לחוק שהתקבל ביום 23 לחודש ינואר 2008, כולל תיקונים לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) ותיקונים משלימים לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) ולחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (עיסוק בייעוץ פנסיוני ובשיווק פנסיוני).

מטרת התיקון לחוק היא הסטת החיסכון הפנסיוני למסלול קצבה מינימאלית והעברת מועד קבלת ההחלטה על אופן משיכת הכספים (הון, קצבה) לגיל פרישה.

לפיכך, נקבע סכום מינימאלי מתוך הכספים שהעמית צבר, אותו יוכל למשוך כקצבה חודשית בלבד עם פרישתו לגמלאות. מעל סכום זה, יוכל העמית לבחור, אם למשוך את היתרה כמשיכה חד פעמית, או להגדיל את הקצבה החודשית מעל הסכום המינימאלי.

אישור קופת גמל שניתן עד היום על ידי הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון במשרד האוצר לקופות גמל הוניות יעמוד בתוקפו, ולא יהיו שינויים לגבי הכללים החלים על סכומים שהופקדו עד סוף 2007. אולם, החל מ-1 בינואר 2008 יופקדו הכספים ל"קופת גמל לא משלמת לקצבה", אותם ניתן יהיה למשוך רק בגיל פרישה על ידי העברתם ל"קופת גמל משלמת לקצבה" על מנת לקבל תשלומים חודשיים שלא יפחתו מסכום הקצבה המינימאלי שנקבע בחוק. הגבלות אלו לא יחולו על כספי פיצויים.

במסגרת התיקון לחוק מבטלות קופות הגמל המרכזיות לפיצויים שרשומות על שמו של המעביד. יחד עם זאת, קופות פעילות שבחודש דצמבר 2007 הופקדו בהן כספים על ידי המעביד, ניתן יהיה להמשיך ולהפקיד בהן כספים עד סוף שנת 2010, וגם זאת רק בגין עובדים שבגנים הופקדו כספים בדצמבר 2007. בנוסף, מגדיל התיקון את שיעור ההוצאה המוכרת לרכישת כסיו לאבדן כושר עבודה ומשווה את הטבות המס בין תוכניות לפנסיה מקיפה לבין תוכניות שאינן לפנסיה מקיפה.

חוק מערכות תשלומים, התשס"ח-2008

בעקבות המלצות של קרן המטבע הבין-לאומית והבנק העולמי, שקבעה סטנדרטים בין-לאומיים בנושא מערכות תשלומים, החליט נגיד בנק ישראל בדצמבר 2002 על רפורמה במערך התשלומים בישראל, לצורך התאמת מערכות התשלומים המקומיות לסטנדרטים אלה. במסגרת רפורמה זו הוחלט על הקמת מערכת חדשה לתשלומים ולסליקה של מטבע ישראלי, שבה ישתתפו הבנקים וייסלקו תשלומים גדולים בזמן אמת (RTGS - Real Time Gross Settlement). בחודש אוגוסט 2007 השיק בנק ישראל את מערכת התשלומים בזמן אמת - RTGS. המערכת מאפשרת ללקוחות להעביר סכומי כסף בשקלים מחשבון בבנק אחד לחשבון אחר באותו בנק או בבנק אחר בזמן אמת. הסליקה הינה מיידית וסופית.

ביום 3 לחודש פברואר 2008 אושר חוק מערכות תשלומים, התשס"ח-2008. מטרת החוק לעגן את ההוראות הנדרשות לצורך מזעור הסיכונים הגלומים בהעברת תשלומים בזמן אמת כאמור, ולצורך הקניית ודאות משפטית, במטרה להבטיח את יציבותן של מערכות התשלומים. החוק מחיל על מפעילי מערכות תשלומים חובות שמטרתן להבטיח את יציבותן ותפקודן היעיל של מערכות אלה לצורך הפחתת הסיכון המערכתי העלול להיווצר כתוצאה מפעילות בלתי תקינה שלהן. לאור חשיבותן של מערכות התשלומים, נקבע כי הן תהיינה נתונות לבקרה של בנק ישראל, וכי לנגיד בנק ישראל יוקנו לשם כך סמכויות מתאימות, ובין השאר, סמכות לתת הוראות למפעיל המערכת וסמכות לקבלת מידע. כמו כן, יוסמך בנק ישראל לתת אשראי תוך יומי למשתתף במערכת כאמור, לצורך הבטחת התפקוד היעיל של המערכת, כנגד ביטחונות.

חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה) (תיקון מס' 20) (הגבלת תקופת התחולה), התשס"ח – 2008
ביום 26 בפברואר 2008 אושר חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה) (תיקון מס' 20) (הגבלת תקופת התחולה), התשס"ח – 2008 (להלן: "התיקון"), לפיו תחולתו של חוק התיאומים בשל אינפלציה תסתיים בשנת המס 2007, ומשנת המס 2008 לא יחולו עוד הוראות החוק, למעט הוראות המעבר שמטרתן למנוע עיוותים בחישובי המס. במסגרת התיקון בוצעו גם שינויים בחוק מס ערך מוסף, המשפיעים על חישוב מס הרווח ומס השכר המשולמים על ידי מוסד כספי.

לפרטים בדבר התיקון ובדבר הערכת הבנק באשר להשפעת החלתו על רווחי הבנק, ראה באור 1.11. לדוחות הכספיים.

תיקונים לחוק המכר (דירות)(הבטחת השקעות של רוכשי דירות), התשל"ה-1974

ביום 31 במרץ 2008 אושרו תיקונים מס' 4 ומס' 5 לחוק המכר (דירות)(הבטחת השקעות של רוכשי דירות), התשל"ה-1974. היוזמה לתיקוני החקיקה באה בעקבות קריסת חברת "חפציבה", ונועדה להעניק הגנה טובה יותר לרוכשי הדירות מפני מקרים שבהם מוכר הדירה אינו יכול לעמוד בהתחייבויותיו על פי הסכם המכר. במסגרת התיקונים לחוק הורחבה אחריותו של המוכר, ובמקרה של תאגיד, הוטלה אחריות גם על נושאי משרה בתאגיד. בין היתר נקבע, כי כבר עם קבלת 7% ממחיר הדירה (במקום 15% טרם התיקון) יהא המוכר חייב להבטיח את כספי הקונה. במסגרת מחיר הדירה, שאת התשלומים בגינה יש להבטיח, יכללו כל הסכומים שהקונה התחייב לשלם למוכר בקשר לרכישת הדירה. על המוכר להודיע לקונה על זכויותיו על פי החוק להבטחת הכספים ששילם למוכר. כן, חייב המוכר להודיע לקונה עד למועד חתימת חוזה המכר, במקרה שלא התקשר עם תאגיד בנקאי בהסכם ליווי פיננסי. בנוסף, הורחבו העילות למימוש ערבות בנקאית שהוצאה להבטחת כספי הקונה (להלן: "ערבות חוק המכר") ולדרישת תשלום בהתאם לפוליסת ביטוח שהוצאה על פי החוק. נקבע גם, ששר השיכון, בהסכמת המפקח על הבנקים, יוכל לקבוע את נוסח הערבות לעניין זה, ואילו שר האוצר יוכל לקבוע את נוסח פוליסת הביטוח. החוק מטיל אחריות גם על תאגיד בנקאי המלווה פרויקט בנייה. בין היתר חייב התאגיד הבנקאי ליישם במסגרת הליווי הפיננסי שיטת תשלום באמצעות פנקסי שוברים שיופקו לרוכשים. התאגיד הבנקאי מחוייב להנפיק ערבות חוק המכר בגין תשלום בשובר תוך 14 ימי עסקים מיום התשלום, או לוודא מתן בטוחה אחרת לקונה בהתאם לחוק. החוק מחייב תאגיד בנקאי הנותן הלוואה לקונה להודיע לו בכתב על הוראות החוק ועל זכויותיו להבטחת הכספים ששולמו למוכר עבור הדירה. תאגיד בנקאי כאמור יעביר כספים למוכר רק אחר שווידא קבלת בטוחה בהתאם לחוק או קבלת התחייבות בכתב מהמוכר להמציא בטוחה כאמור. בחוק נקבע, כי ממונה מטעם משרד הבינוי והשיכון יפקח על ביצוע הוראות החוק. לממונה ניתנה בין היתר סמכות להטלת עיצום כספי על מוכר שהפר הוראות מסויימות בחוק, ולמפקח על הבנקים ניתנה סמכות הטלת עיצום כספי על תאגיד בנקאי שהפר את ההוראות.

תחילתו של החוק ביום 6 באוקטובר 2008. הבנק נערך ליישום הוראות החוק.

תיקון לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970 - דיווח מידי אודות עסקאות עם בעלי שליטה

ביום 6 באוגוסט 2008 נכנס לתוקפו תיקון לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970 (להלן: "התיקון"), לפיו, בין היתר, נדרש תאגיד מדווח להגיש דוח מידי אודות "פרטים בדבר עסקה עם בעל השליטה או שלבעל השליטה יש עניין אישי באישורה, לרבות עיקרי העסקה או ההתקשרות, פרטי האורגן שאישר את העסקה ותמצית נימוקיו לאישורה; בפסקה זו, "עסקה" - למעט עסקה אשר לגבי עסקאות מסוגה, נקבע בדוחות הכספיים האחרונים כי הן זניחות".

בעקבות פרסום התיקון, הודיעה רשות ניירות ערך לאיגוד הבנקים במכתב מיום 6 באוגוסט 2008 כי היא לא תתערב במקרים בהם לא יינתן גילוי בדוח מידי בקשר עם עסקאות בנקאיות שאינן מהוות עסקה חריגה כהגדרתה בסעיף 1 לחוק החברות, ובלבד שיתקיימו כל אלה:

- ועדת הביקורת של התאגיד תקבע קריטריונים לעסקה חריגה ולעסקה זניחה;
- במסגרת דוחות כספיים אלה יינתן תיאור כללי של העסקאות, מאפייניהן, והקריטריונים שנקבעו להגדרת העסקאות כזניחות או ככאלה שאינן חריגות, תוך פירוט העובדות, הנימוקים וההסברים לקביעות אלה;
- במסגרת תיאור התקשרות עם בעל שליטה בקשר עם תנאי כהונה והעסקה, יינתן תיאור כללי של עסקאות המימון בהן התקשר עם הבנק (ככל שישנן) ומאפייניהן.

בהתאם לאמור לעיל ולצורך כך, ביום 11 באוגוסט 2008 קבעה וועדת הביקורת של דירקטוריון הבנק קריטריונים לעסקה חריגה ולעסקה זניחה, כדלהלן.

נקבע כי עסקה חריגה הינה עסקה המקיימת לפחות אחד מהתנאים הבאים:

- עסקה שאינה במהלך העסקים הרגיל של הבנק, דהיינו שאינה עסקה בנקאית, אשר מטבעה הינה עסקה במהלך העסקים הרגיל של תאגיד בנקאי. לעניין זה, עסקה בנקאית במהלך העסקים הרגיל של הבנק, הינה, בין היתר, עסקת אשראי על כל מגוון סוגיו, ערבויות, עסקאות בחוזים עתידיים ובנגזרים, קניה ומכירה של ניירות ערך ומטבעות, עמלות על ניהול חשבון ועל ביצוע פעולות, פיקדונות וריבית על פיקדונות וכד'.
- עסקה שאיננה בתנאי שוק, בהתבסס על השוואה לעסקאות אחרות דומות (שלא עם צדדים קשורים).
- עסקה שהיקפה עולה על 0.5% מסך המאזן המאוחד.
- עסקה שהרווח לבנק בגינה עולה על 0.25% מההון העצמי של הבנק.

נקבע כי עסקה זניחה הינה עסקה שאינה חריגה, המקיימת בנוסף את התנאים הבאים:

- ביחס לעסקה עם תאגיד -
  - עסקה שהיקפה אינו עולה על 0.05% מסך המאזן המאוחד.
  - עסקה שהרווח לבנק בגינה עולה על 0.01% מההון העצמי של הבנק.
- ביחס לעסקה עם יחיד -
  - עסקה שהיקפה אינו עולה על 0.005% מסך המאזן המאוחד.
  - עסקה שהרווח לבנק בגינה עולה על 0.0025% מההון העצמי של הבנק.

הבנק מתקשר במהלך העסקים הרגיל, בעסקאות בנקאיות שאינן חריגות, עם בעלי השליטה בבנק או שלבעלי השליטה עניין אישי בהן, כגון, עסקאות אשראי על כל מגוון סוגיהן, ערבויות, עסקאות בחוזים עתידיים ובנגזרים, קניה ומכירה של ניירות ערך ומטבעות, עמלות על ניהול חשבון ועל ביצוע פעולות, פיקדונות וריבית על פיקדונות וכד'.

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 326 בנושא ליווי פיננסי

ביום 4 בפברואר 2008 פירסם המפקח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 326 בנושא ליווי פיננסי. מטרת ההוראה להבטיח את כספי רוכשי הדירות בפרויקטים הממומנים בשיטת הליווי הפיננסי, ולוודא ריכוז המקורות המיועדים להקמת הפרויקט, בפרט כספי התמורה ממכירת דירות, בחשבון הפרויקט המיועד לכך. זאת, באמצעות יישום שיטה של שוברי תשלום. ההוראה קובעת, כי תאגיד בנקאי לא יממן פרויקט בנייה בשיטת הליווי הפיננסי, אלא אם יופק ויימסר לקבלן פנקס שוברי תשלום בגין כל דירה העתידה להימכר בפרויקט. שוברי התשלום ישמשו לכל תשלום שעתידי רוכש הדירה לשלם לקבלן בגין מחיר הדירה. ההוראה מפרטת את הפרטים שייכלול כל שובר תשלום. ההוראה מחייבת את התאגיד הבנקאי להוציא ערבות לרוכש הדירה בגין סכום ששולם באמצעות שובר תשלום, או לוודא הוצאתה או מתן בטוחה אחרת על-פי חוק המכר, בתוך 14 ימי עסקים מיום התשלום. בנוסף, קובעת ההוראה הסדרים למתן מידע לרוכש באשר להתאמת חשבון הפרויקט לפרויקט מסויים, וקובעת פרטים שייכללו בהסכם ליווי עם הקבלן, על מנת לאפשר את יישומה של שיטת השוברים. ההוראה חלה על הסכמי ליווי שנחתמו מיום 1 ביוני 2008 ואילך. הבנק מקיים את ההוראה.

הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 456 בנושא ערבות לפי חוק המכר

ביום 2 באפריל 2008 פירסם המפקח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 456 בנושא נוסח של כתב ערבות לפי חוק המכר (דירות)(הבטחת השקעות של רוכשי דירות), התשל"ה-1974. ההוראה קובעת, כי החל ביום 1 ביוני 2008 ערבות חוק מכר שיוציא תאגיד בנקאי תהיה בנוסח שנקבע בהוראה. הבנק עידכן את נוסח הערבויות לפי חוק המכר שהבנק מוציא בהתאם להוראה.

צו הרחבה לביטוח פנסיוני מקיף במשק

ביום 30 בדצמבר 2007 פורסם צו הרחבה בדבר ביטוח פנסיוני שתחולתו מיום 1 בינואר 2008. הצו קובע, כי על מעביד חלה חובה להפריש סכומים מתאימים לטובת ביטוח פנסיוני עבור עובדיו אשר להם ותק של 9 חודשים ומעלה, בכפוף לתנאים שנקבעו בצו. על-פי הוראות הצו, הפרשות פנסיוניות מחליפות את פיצויי הפיטורין בהתאם לשיעורי ההפרשה. גובה ההפרשות יעמוד בשנה הראשונה על 2.5% מגובה המשכורת, מהם 1.667% הפרשות המעביד ו- 0.833% הפרשות העובד, וישתנה בהתאם להוראות הצו. הבנק מקיים את הוראות הצו.

מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

ביום 31 בדצמבר 2007 פורסם חוזר המפקח על הבנקים בנושא: "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי (להלן: "ההוראה"). לפרטים בדבר ההוראה ובדבר הערכות הבנק ליישומה, ראה באור 1.ד. לדוחות הכספיים.

עניינים אחרים

הואה החשבון המבקר הפנה את תשומת הלב בדוח הסקירה לאמור בבאור 3.ג.6) א-ה לדוחות הכספיים בדבר תביעות שהוגשו כנגד הבנק, ביניהן תביעות אשר הוגשו בקשות להכיר בהן כתביעות ייצוגיות, לרבות בנושא הביטוח.

המבקר הפנימי

פרטים בדבר הביקורת הפנימית בקבוצה, ובכלל זה הסטנדרטים המקצועיים לפיהם פועלת הביקורת הפנימית, תוכנית העבודה השנתית והרב שנתית והשיקולים בקביעתה, היקף העסקת המבקר הפנימי וצוות העובדים הכפופים לו ואופן הגשת דין וחשבון על ממצאי המבקר נכללו בדוח הדירקטוריון שצורף לדוחות הכספיים לשנת 2007. בתקופת הדוח לא חלו שינויים מהותיים בפרטים אלה. דוח סיכום של עבודת הביקורת הפנימית למחצית הראשונה של שנת 2008 הוגש ביום 24 ביולי 2008, ונדון בישיבת ועדת הביקורת שהתקיימה ביום 31 ביולי 2008. ביום 17 ביולי 2008 החליט דירקטוריון אדנים, חברה בת בבעלותו המלאה של הבנק, למנות את המבקר הפנימי של הבנק גם למבקר פנימי של אדנים.

הליך אישור הדוחות הכספיים

האורגן המופקד על בקרת העל בבנק הוא דירקטוריון הבנק. שמות חברי הדירקטוריון, מיומנותם החשבונאית והפיננסית וכשירותם המקצועית מפורטים בדוח הדירקטוריון ליום 31 בדצמבר 2007. בהליכי העריכה, הבקרה והאישור של הדוחות הכספיים מעורבים אורגנים נוספים ונושאי משרה כמפורט להלן.

הדוחות הכספיים נערכים בבנק ביחידה מקצועית, בראשותו של החשבונאי הראשי, בהתאם למדיניות גילוי שקבע דירקטוריון הבנק.

במקביל לעריכת הדוחות הכספיים, ועל בסיס טיוטת הדוחות המועברת אליהם, מאשרים כל חברי ההנהלה, בחתימתם, שלא בא לידיעתם כל פרט העשוי להעיד כי הנתונים והתיאור בדוח הדירקטוריון ובדוחות הכספיים ביחס לתחומי אחריותם כוללים מצג שגוי או חסר של עובדה מהותית, שנקבעו על ידם בקרות אפקטיביות על מנת להבטיח שכל מידע מהותי שבתחום אחריותם מובא לידיעתם, וכן שכל ליקוי משמעותי או חולשה מהותית בבקרה הפנימית על דיווח כספי אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי בתחומים שבאחריותם, הובאו לידיעת הגורמים המתאימים. לפרוט שמותיהם ותפקידיהם של חברי ההנהלה בבנק, ראה פרק נושאי משרה בכירה בדוח הדירקטוריון ליום 31 בדצמבר 2007.

בבנק פועלת ועדת חובות מסופקים בראשות מנהל החטיבה העסקית ובהשתתפות גורמי האשראי המקצועיים, וכן ועדת חובות מסופקים בראשות המנהל הכללי, ובהשתתפות מנהל החטיבה העסקית, מנהל החטיבה הקמעונאית, מנהל החטיבה הפיננסית, החשבונאי הראשי והיועץ המשפטי הראשי. במסגרת תהליך הכנת הדוחות הכספיים בוחנת הועדה את מצב החובות הבעייתיים של הבנק, את סיווגם של חובות אלה ואת הפרשות הנדרשות בגינם. כמו כן, נבחנות על ידי היועץ המשפטי הראשי והחשבונאי הראשי הפרשות הנדרשות בגין תביעות שהוגשו כנגד הבנק.

נושאים עקרוניים הקשורים בגילוי הניתן בדוחות הכספיים, נדונים בוועדת הגילוי בדוחות הכספיים (להלן: ועדת הגילוי) בראשות המנהל הכללי, ובהשתתפות החשבונאי הראשי, היועץ המשפטי הראשי, וחברי הנהלה נוספים. במסגרת דיונים אלה נכללים נושאים בעלי השפעה משמעותית על הדוחות הכספיים, בעלי עניין לציבור, נושאים החייבים להיות מדווחים לציבור, שינויים מהותיים ביישום מדיניות חשבונאית, בקשות או דרישות של רשויות פיקוח ונושאים שלגביהם קיימים חילוקי דעות בין הנהלת הבנק לבין רואי החשבון המבקרים. כחלק מהצגת הנושאים בפני ועדת הגילוי מובאת גם התייחסותם המקצועית של רואי החשבון המבקרים.

על מנת להדק ולייעל את הפיקוח ואת הבקרה על הגילוי בדוחות הכספיים הקים דירקטוריון הבנק את ועדת המאזן הדירקטוריונית, ועדה מצומצמת בה חברים 5 דירקטורים, שמתפקדה לדון ולהעמיק בנאותות הגילוי בדוחות הכספיים ובבחינת הדוחות הכספיים, על מרכיביהם השונים, טרם הבאתם לדיון ולאישור במליאת הדירקטוריון. לפרטים באשר לחברי הועדה ובאשר למיומנותם החשבונאית והפיננסית, ראה בדוח הדירקטוריון ליום 31 בדצמבר 2007. בישיבות ועדת המאזן משתתפים גם החשבונאי הראשי ורואה החשבון המבקר.

ועדת המאזן בוחנת את המלצותיה של ועדת הגילוי באשר לאופן יישומה של מדיניות הגילוי, קובעת את הגילוי הנדרש בדוחות לציבור, ודנה בהמלצות ועדת חובות מסופקים באשר לסיווגם של חובות בעייתיים ובאשר להפרשות בגינם ובהמלצות להפרשות בגין תביעות. כמו כן, מתמקדת ועדת המאזן בכל נושא מהותי ובכל גילוי בדוחות הכספיים, שיש באופן הצגתו מקום לשיקול דעת, לאומדן או להערכה.

בהתאם להוראות המפקח על הבנקים באשר ליישומן של הנחיות סעיף 302 בחוק Sarbans-Oxley האמריקאי, מובא בפני ועדת המאזן דיווח באשר לכל ליקוי משמעותי שאותר בתהליכי הגילוי בדוחות הכספיים. ליקויים כאמור, ובנוסף, כל ממצא של רואה החשבון המבקר, מוצגים גם בפני ועדת הביקורת הדירקטוריונית. לדיונים אלה מוזמנים גם המבקר הפנימי ורואי החשבון המבקרים. כל דיווח על ליקויים משמעותיים מוצג גם לדירקטוריון.

לאחר הדיונים בוועדת המאזן הדירקטוריונית וגיבוש המלצותיה, מובאים הדוחות הכספיים לדיון ולאישור בפני מליאת הדירקטוריון. במסגרת הדיון בדירקטוריון מוצגים על ידי החשבונאי הראשי התוצאות הכספיות וניתוח שלהן, ומובאות המלצות ועדת המאזן באשר לאישור הדוחות. רואי החשבון המבקרים משתתפים בדיון ומציגים את התייחסותם.

הנהלת הבנק

ביום 21 ביולי 2008 אישר דירקטוריון הבנק את מינויו של מר עופר ארגוב למנהל החטיבה לחשבונות תכנון ותפעול בבנק, החל מיום 1 בנובמבר 2008. זאת, במקומו של מר שמעון גל, שמונה למנהל החטיבה לבנקאות עסקית ביום 1 בינואר 2008.

הדירקטוריון

במהלך המחצית הראשונה של שנת 2008 קיים דירקטוריון הבנק 14 ישיבות של מליאת הדירקטוריון ו-40 ישיבות של ועדות הדירקטוריון.

בישיבת הדירקטוריון מיום 24 במרץ 2008 הוחלט למנות את מר אברהם (בייגה) שוחט ליושב ראש ועדת מאזן, במקומו של מר אברהם נתן.

במהלך המחצית הראשונה של השנה לא חלו שינויים בהרכב הדירקטוריון.

בקורות ונהלים

בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים המבוטאות על סעיף 302 של Sarbanes-Oxley Act האמריקאי, חתמו המנהל הכללי של הבנק והחשבונאי הראשי, כל אחד בנפרד, על הצהרה המצורפת לדוחות הכספיים בנושא "בקורות ונהלים לגבי הגילוי" (להלן - הצהרה על הגילוי). הוראה זו של המפקח על הבנקים הינה במסגרת מדיניות כוללת, בדבר אימוץ הוראות סעיף 404 לחוק Sarbanes-Oxley, הכוללות בין היתר הצהרה של המנהל הכללי והחשבונאי הראשי בדבר "אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי", אשר נקבע כי תצורף לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008. הצהרה על הגילוי כאמור, מתייחסת לבקורות ונהלים אשר תוכננו להבטיח שמידע אשר נדרש הבנק לגלות בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, נצבר, מעובד ומועבר להנהלת הבנק באופן המאפשר קבלת החלטות במועד המתאים, בהתייחס לדרישות הגילוי. הצהרה על הגילוי אינה אמורה לכסות את ההיבטים הרחבים של "אפקטיביות הבקרה הפנימית של הדיווח הכספי", כאמור.

הנהלת הבנק, בשיתוף עם המנהל הכללי והחשבונאי הראשי של הבנק, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, המנהל הכללי של הבנק והחשבונאי הראשי הסיקו כי לתום תקופה זו, הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח הרבעוני בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

בעקבות המעבר למערכת מדידה חדשה לנושא מגזרי פעילות, ברבעון הרביעי של שנת 2007, החל מאותו מועד חל שיפור הדרגתי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי לפי מגזרי פעילות. במהלך שנת 2008, עם ייצוב מערכת המדידה החדשה, צפוי להימשך השיפור האמור ביתר שאת.

אליעזר יונס

מנהל כללי

יעקב פרי

יושב ראש הדירקטוריון

רמת גן, 18 באוגוסט 2008

י"ז באב התשס"ח